

Europos
Komisija

PANORAMA

Dėmesio centre – Europos regioninė ir miestų politika

2020 M. vasara / Nr. 73

**Emilija-Romanija
pasirengusi
pažangesnei
ateičiai**

IMASI
INICIATYVOS
KOVOTI SU
COVID-19

INTERREG VAIDMUO
[GYVENDINANT ES
ŽALIAJĮ KURSĄ

*Regioninė ir
miestų politika*

PANORAMA

TURINYS

REDAKCIJOS SKILTIS. Už sanglaudą ir reformas atsakinga Europos Komisijos narė Elisa Ferreira.....	3
SANGLAUDOS POLITIKA PRIIMA COVID-19 IŠŠŪKĮ. Išskirtinės priemonės siekiant padėti apsaugoti ES piliečių gyvybę ir pragyvenimo šaltinius.....	4
ES PADEDA ĮMONĖMS IŠGYVENTI KORONAVIRUSO PANDEMIJĄ. Finansinės priemonės ir iniciatyvos atsižvelgiant į naujus poreikius.....	14
DUOMENŲ CENTRAS. Sanglaudos politikos investavimo į sveikatą ir gerovę regionuose prioritetai.....	16
„INTERREG“, DARNUS VYSTYMASIS IR EUROPOS ŽALIASIS KURSAS. Bendromis pastangomis sprendžiami dabartiniai sunkumai, įskaitant klimato kaitą.....	18
ES STRATEGIJA DĖL ADRIJOS IR JONIJOS JŪRŲ REGIONO SVEIKINA ŠIAURĖS MAKEDONIJĄ. Stiprinamas regioninis bendradarbiavimas ir dialogas.....	24
EMILIJA-ROMANIJA stengiasi kuo geriau pasinaudoti ES lėšomis ir sustiprinti savo pranašumus, siekdama paskatinti novatorišką ir pažangią aplinką ateities kartoms.....	26
KIEKVIENA NUOTRAUKA PASAKOJA ISTORIJĄ. Atrinktos #EU in my region atvirukų konkurso nugalėtojos.....	36
#EUREGIONSWEEK. TRYS VIENOJE. Daugiau laiko pavyzdiniam Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato renginiui virtualiai ir gyvai.....	38
SAVAIS ŽODŽIAIS. Svarbus miestų vaidmuo socialiniam ir ekonominiam ES atsigavimui....	39
AUDITO BENDRUOMENĖS PATIKINIMAS DĖL ESI FONDŲ. Komisijos ir valstybių narių auditoriai dalijasi atsakomybe už fondų valdymą.....	40
ŽEMĖLAPIAI. Gyventojų judėjimas Europos Sąjungoje ir regionuose.....	42
PROJEKTAI. Sėkmingi projektai iš Airijos, Šiaurės Airijos, Vidurio Europos, Belgijos ir Nyderlandų.....	44

4

18

24

26

36

44

REDAKCIJOS SKILTIS

Nuo pirmojo lygio pagalbos teikėjos iki žaliosios kūrėjos. Sanglaudos politika gaivinimo procese

Pastarieji mėnesiai buvo sunkūs mums visiems. Mano užuojauta visiems tiems, kas prarado darbą arba turėjo pristabdyti gyvenimą, o didžiausia užuojauta tiems, kas susirgo ar prarado artimuosius.

Tačiau šiais išbandymo laikais yra priežasčių pasitikėti. Kartais sanglaudos politika kaltinta lėtumu ir sunkumu, bet per šią krizę veikė greičiau ir lengviau. Pagal Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą greitai pakeitė nepaskirstytų dabartinių programų lėšų paskirtį. Nuo balandžio mėn. jau buvo tiekiami ventiliacijos aparatai ir kaukės. Jau paremtos įmonės ir darbuotojai. Sparčiai sutelkę iki 50 mlrd. EUR, tapome pirmojo lygio pagalbos teikėjais Europoje.

Todėl nenuostabu, kad esame kertinis istorinio Europos atsako į pandemiją akmuo. Pagal priemonę *Next Generation EU* Komisija papildomai pasiūlė 750 mlrd. EUR ilgalaikiam 2021–2027 m. ES biudžetui. Visada sakiau, kad šis atsigavimas pirmiausia turi būti grindžiamas solidarumu ir konvergencija. Džiaugiuosi, kad sanglaudos DNR aptinkama visame priemonių rinkinyje: nuo tikslų iki įgyvendinimo metodų.

Pasiūlymuose numatytas naujas finansavimas sanglaudos politikai. REACT-EU dabartinėms sanglaudos programoms papildomai skirs 55 mlrd. EUR, kurie bus asignuojami atsižvelgiant į krizės poveikio kiekvienoje šalyje mastą ir santykinę šalies gerovę. REACT-EU – tai naujas teminis tikslas, pagal kurį pirmiausia siekiama atitaisyti krizės žalą ir suteikti postūmį ekonomikai. Todėl remiami labiausiai nukentėję sektoriai, įskaitant sveikatos, turizmo ir kultūros,

ir padedama įgyvendinti dvejopą pertvarką. Tai ne nauja politikos kryptis, bet labiau tiltas per akmenuotą COVID-19 kelią, kad galėtume grįžti prie ilgalaikio savo tikslo – teritorinės konvergencijos įgyvendinant žaliają ir skaitmeninę pertvarką kiekviename regione.

Pasiūlymuose taip pat numatyta penkis kartus, nuo 7,5 mlrd. EUR iki 40 mlrd. EUR, padidinti naująjį Teisingos pertvarkos fondą.

Taip pat pasiūlėme iš dalies pakeisti ilgesnio laikotarpio sanglaudos programas, kad būtų galima paremti labiausiai nukentėjusius sektorius ir suteikti valstybėms narėms daugiau lankstumo perkeliant lėšas iš vieno sanglaudos fondo į kitą.

Visais šiais pakeitimais dabartinėms ir būsimoms sanglaudos programoms iš viso skiriama beveik 100 mlrd. EUR naujų lėšų. Nuoširdžiai dėkoju visiems tiems, kas sudarė sąlygas šiems spartiems pokyčiams. Tačiau turime užtikrinti, kad jie būtų tinkamai įgyvendinami ir mūsų piliečiai pajustų skirtumą.

O ir patys tesime žaliuosius pažadus: šį žurnalo *Panorama* numerį spausdiname paskutinį kartą, nes pereiname prie visiškai skaitmeninio leidinio.

Įdomaus skaitymo! Geros Jums šios vasaros – ir likite saugūs. ■

Elisa Ferreira

Už sanglaudą ir reformas atsakinga Europos Komisijos narė

Sanglaudos politika priima COVID-19 iššūkį

Europą sukrėtusi koronaviruso pandemija metė beprecedentį iššūkį Europos Sąjungai. Žemynė švelninant izoliavimo priemones, ima aiškėti ilgalaikiai šios pasaulinės visuomenės sveikatos krizės padariniai. Sanglaudos politika ir teritorinis bendradarbiavimas atlieka labai svarbų vaidmenį didinant Europos gebėjimus suvaldyti šią ekstremaliają situaciją ir dramatiškus jos padarinius.

ES ėmėsi išskirtinių priemonių gyvybėms ir pragyvenimo šaltiniams išsaugoti ir teikė paramą, kur tik galėjo, kad valstybėms narėms būtų lengviau užtikrinti savo piliečių saugumą. Šį atsaką sudarė neatidėliotinos ekstremaliosios situacijos valdymo veiksmai ir politika bei planai, kad Europa galėtų pasveikti. Teikta labai įvairi parama: nuo pagalbos užsienyje likusių piliečių repatrijavimui iki laikinųjų priemonių, kuriomis suteikiamas didžiausias lankstumas taikant ES valstybės pagalbos taisykles.

2020 m. gegužės mėn. Europos Komisija atskleidė planus dėl plataus užmojo Europos ekonomikos gaivinimo plano įgyvendinant daugiametę finansinę programą (DFP). Pagal šį planą numatyta sutelkti stulbinamą 2,4 trln. EUR sumą, siekiant padėti valstybėms narėms atitaisyti pastaruoju metu patirtą žalą ir

įgyvendinti ateičiai svarbius pokyčius. Konkrečiai tariant, pagal jį rekonstrukcijai skirtos investicijos bus nukreipiamos į teisingas, įtraukias, skaitmenines, žalesnes ir atsparesnes Europos kūrimą.

Finansuojama ateitis

Remiant šį planą, turėtų būti sustiprintas kitas ilgalaikis 2021–2027 m. ES biudžetas: Europos Komisijos pateiktas peržiūrėtas pasiūlymas siekia iš viso 1 850 mlrd. EUR. Jis apima planuojamą ilgalaikį 1 100 mlrd. EUR biudžetą ir papildomą 750 mlrd. EUR sumą pagal naują laikinąją priemonę – neatidėliotinos pagalbos priemonę *Next Generation EU*, kuri bus finansuojama finansų rinkose surinktomis lėšomis.

Didžiulės gaivinimo plano investicijos bus įgyvendinamos įvairiomis priemonėmis, iš kurių konkrečiai būtų galima paminėti REACT-EU (Sanglaudai ir Europos teritorijoms skirtą ekonomikos gaivinimo pagalbą).

Šiai naujai iniciatyvai pasiūlytas 55 mlrd. EUR biudžetas, kuris turėtų būti paskirstomas kaip finansavimas, papildantis ERPF, ESF ir Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (EPLSAF) biudžetus. Šią paramą numatyta skirti labiausiai nuo pandemijos nukentėjusiems regionams ir valstybėms narėms. Jie taip pat galės pasinaudoti pasiūlytais sanglaudos

ES Išplėstinė atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyva (CRII+)

Lankstumas naudojant struktūrinių fondų lėšas

iš vieno fondo, regiono ir temos į kitą ir **100% ES bendro finansavimo norma**

Geresnė labiausiai skurstančių asmenų apsauga

Pagalbos maistu ir pagrindinės materialinės pagalbos teikimas elektroniniais čekiais

Parama gyvybiškai svarbiems sektoriams

Papildomos priemonės ir lankstumas padedant ūkininkams, žvejams, maisto, žuvininkystės ir akvakultūros sektoriams

politikos pakeitimais, kuriais siekiama padėti jiems apskritai atsigausti, – pavyzdžiui, padidinta parama darbuotojams ir veiksmams, kuriais kovojama su jaunimo nedarbu ir vaikų skurdu.

Dar viena paskelbtos sanglaudos politikos po 2020 m. naujovė – daugiau galimybių valstybėms narėms perkelti išteklius iš vieno ES fondo į kitą. Ji numatyta atsižvelgiant į nuolatinį įsipareigojimą skatinti moksliniais tyrimais ir inovacijomis grindžiamą ekonominį konkurencingumą, siekiant įgyvendinti skaitmeninę pertvarką, Europos žaliajį kursą ir skatinti Europos socialinių teisių ramstį. Šioje platesnėje sistemoje sanglaudos politikos perspektyvoms pagal peržiūrėtą ilgalaikio biudžeto pasiūlymą taip pat numatyta didesnė parama sveikatos sistemų pasirengimui ir daugiau dėmesio kultūros bei turizmo galimybių išnaudojimui.

Imamasi iniciatyvos

Daugiau lankstumo perskirstant lėšas jau suteikta pagal Išplėstinę atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą (CRII+), pagal kurią taip pat numatytas laikinas sanglaudos politikos programų bendro finansavimo taisyklių pakeitimas. Šiuo pakeitimu Europos Sąjungai suteikiama galimybė 2020–2021 m. ataskaitiniais metais visą finansavimą skirti su krize susijusioms valstybių narių priemonėms.

Panaši išimtis taikoma Europos pagalbos labiausiai skurstančioms asmenims fondui, nes atsižvelgiant į kintančias aplinkybes buvo pakeistos kelios jam taikomos taisyklės. CRII+ dokumentų rinkinyje taip pat nustatyti Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo pakeitimai.

Iniciatyva CRII+ parengta papildant pirminę 2020 m. kovo mėn. Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą (CRII). Pagal CRII dokumentų rinkinį 37 mlrd. EUR nepaskirto sanglaudos politikos finansavimo leidžiama panaudoti paramai valstybėms narėms.

Juo taip pat suteikiama galimybė valstybėms narėms naudoti sanglaudos finansavimą su COVID-19 susijusioms išlaidoms padengti, pavyzdžiui, investuojant į savo sveikatos priežiūros sistemas. Šiomis dviem giminingomis iniciatyvomis nustatytos priemonės bus toliau įgyvendinamos ir plėtojamos pagal REACT-EU. ➤

MOBILIEJI SVEIKATOS PUNKTAI TIESIA PAGALBOS RANKĄ

Portugalijos Koimbros regiono Kondeiša a Novos ir Montemor o Veljo savivaldybių gyventojai jau greitai galės naudotis mobiliųjų sveikatos punktų pagalba: pagal ERPF lėšomis remiamą projektą ruošiamos dvi transporto priemonės, kuriomis naudodamosi komandos galės teikti sveikatos priežiūros paslaugas, psichologinę pagalbą ir socialinę paramą.

Ši nauja įvairias sritis apimanti paslauga pirmiausia skiriama pažeidžiamiems asmenims, šeimoms arba žmonių grupėms. Pirmiausia ji bus išbandyta, o vėliau turėtų būti diegiama platesnėje teritorijoje.

<https://europa.eu/!br93KY>

Trečiasis CRII dokumentų rinkinyje nustatytas pokytis susijęs su visuomenės sveikatos krizių įtraukimu į ekstremaliųjų situacijų, kurioms taikomas ES solidarumo fondas (ESSF), sąrašą. ESSF, kuris buvo įsteigtas 2002 m. reaguojant į didelius potvynius, nuo kurių nukentėjo Vidurio Europa, yra skirtas remti Europos regionus gaivalinių nelaimių atveju. Iki šiol jo pagalba buvo suteikta 24 Europos šalims ir iš viso buvo skirta daugiau kaip 5,5 mlrd. EUR.

Dabar, kai didelio masto ekstremaliosios sveikatos situacijos yra įtrauktos į ekstremaliųjų situacijų, dėl kurių galima prašyti ESSF pagalbos, sąrašą, įnašo į krizei skirtas viešojo sektoriaus išlaidas gali prašyti ne tik valstybės narės, bet ir šiuo metu derybose dėl prisijungimo prie ES dalyvaujančios šalys.

Žinoma, norint gauti ESSF paramą dėl COVID-19, reikia įvykdyti tam tikrus kriterijus: išlaidos per keturis mėnesius nuo pirmosios viešosios šalies reagavimo į krizę priemonės taikymo pradžios turi viršyti 0,3% šalies bendrųjų nacionalinių pajamų arba iš viso 1,5 mlrd. EUR (2011 m. kainomis).

Šios pagalbos prašančios šalys buvo paragintos užpildyti paraiškas iki 2020 m. birželio 24 d. Numatyta, kad 2020 m. Europos Sąjungos solidarumo fondo parama iš viso sieks iki 800 mln. EUR.

Taip pat teikiama papildoma parama pagal naująją Skubios pagalbos teikimo priemonę (SPP). Šis pagalbos mechanizmas, kurio biudžetas siekia 2,7 mlrd. EUR, skirtas kitoms ES priemonėms papildyti. Jis padidins Sąjungos gebėjimą tiesiogiai reaguoti į krizines situacijas, pavyzdžiui, palengvins tarpvalstybinį pacientų pervežimą iš itin nukentėjusių teritorijų į laisvų pajėgumų turinčias ligonines.

Teritorinis bendradarbiavimas – dabar tvirtas kaip niekad

COVID-19 protrūkis tapo išbandymu visose mūsų kasdienio gyvenimo srityse – taip pat teritoriniam bendradarbiavimui, kuris dabar išgyvena sunkiausius laikus per pastaruosius dešimtmečius.

DIDINA SVEIKATOS SAUGUMĄ

Asmeninės apsaugos priemonės darbuotojams penkiose medicinos įstaigose, priimančiose asmenis, kurie įtariami užsikrėtę COVID-19 arba kuriems užsikrėtimas yra patvirtintas, ir kaukės regiono gyventojams: naudojantis sanglaudos politikos finansine parama vykdomas Lenkijos projektas padeda apsaugoti Lenkijos Lodzės vaivadijos gyventojus. Taip pat pateiktos kaukių nešiojimo ir higienos rekomendacijos.

Vykdamas kitą šio regiono sveikatos paslaugų rėmimo projektą buvo įsigyta labai svarbių medicininių reikmenų. Pagal projektą suteikti iš viso 79 dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatai ir 34 greitosios pagalbos automobiliai. Be to, įsigyta rentgeno, EKG, ultragarso ir anestezijos įrangos, širdies monitorių, defibriliatorių, infuzijos siurblių, pulsoksimetrų ir spirometrų, dekontaminavimo įrangos, čiuzinių ir muilo.

<https://europa.eu/!Uh99MV>

INTERNETU SUSISIEKIANČYS BENDRUOMENIŲ CENTRAI

Izoliavimo laikotarpiu Lilyje palaikomas ryšys: vykdamas 2017 m. pradėtą aštuonių šio Prancūzijos miesto bendruomenių centrų sujungimo projektą, sudarytos sąlygos jiems tęsti veiklą nepaisant uždarytų durų. Paslaugos teiktos internetu ir telefonu, pasinaudojant projekto investicijomis į skaitmeninius sprendimus, kuriais siekiama išplėsti centrų veiklą gerinant gyventojų gyvenimo kokybę ir didinant pilietinį aktyvumą.

Šie centrai skatina socialines inovacijas ir tarpininkavimą, siekdami svarbiausio tikslo – sustiprinti socialinius ryšius ir paskatinti kolektyvinę išraišką. Vykdydami bendrą projekto veiklą jie taip pat bendradarbiauja su platesnio regiono centrais ir skleidžia šį požiūrį. 210 000 EUR įnašą į iš viso 350 000 EUR projekto biudžetą skyrė ERPF.

<https://europe-en-hautsdefrance.eu/mon-centre-social-a-la-maison/>

PADEDAMA SUSISIEKTI ASMENINIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ GAMINTOJAMS IR TIEKĖJAMS

Ar gaminate sveikatos priežiūros srityje naudojamus audinius? O galbūt ieškote kaukių, medicininių prijuosčių ar panašių reikmenų? Jau sukurta duomenų bazė, kurioje vieni kitus gali susirasti šių produktų gamintojai ir pirkėjai. Šios iniciatyvos imtasi pagal EKP TB programą MED, įgyvendinant iš ES lėšų finansuojamą projektą TEX-MED ALLIANCES.

Projektas pradėtas siekiant sukurti tarpvalstybinius privačių tekstilės sektoriaus įmonių aljansus. Šiuo metu ieškoma pramonės pajėgumų (Egipte, Graikijoje, Italijoje, Jordanijoje, Palestinoje, Ispanijoje ir Tunise), kuriais naudojantis būtų galima gaminti asmenines apsaugos priemones, pvz., savaiminio filtravimo kaukes ir apsaugines pirštines.

Taip pat numatyta ieškoti įvairių subjektų, atsižvelgiant į tai, ką jie gali geriausiai. „Mūsų regionai turi įvairių sričių patirties, – sako projekto vadovė Monica Olmos. – Sprendimą galima rasti derinant išteklius, pavyzdžiui, gaminant respiratorius Tunise iš Ispanijoje arba Italijoje pagamintos tekstilės.“

<http://www.enicbcmmed.eu/projects/tex-med-alliances>

Interreg

30 years together

BENDROS PASTANGOS ŠIAURĖJE

Beveik visai Europai staiga atsidūrus izoliacijoje, Šiaurės periferijos ir Arkties regiono (ŠPA) programos teritorijos ekspertų grupė nusprendė pasistengti geriau išsiaiškinti, kaip būtų galima reaguoti į koronaviruso pandemiją.

ŠPA atsako į COVID-19 grupė – tai neoficiali ekspertų, kurie yra dalyvavę kuriame nors Šiaurės periferijos programos arba ŠPA e. sveikatos projekte arba jam vadovavę, grupė. Į ją greitai susibūrė 40 suinteresuotųjų sveikatos srities ekspertų (gydytojų, sveikatos paslaugų srities vadovų ir skaitmeninių technologijų ekspertų) iš septynių ŠPA teritorijos šalių. Čia jie nagrinėja įvairius klausimus – klinikiškus, sveikatos ir gerovės, technologinių sprendimų, bendruomenių atsako ir ekonominio poveikio – kuriais būtų galima imtis produktyvaus bendro atsako.

<http://www.interreg-npa.eu/covid-19/npa-covid-19-response-group/>

Interreg

30 years together

TARPVALSTYBINĖ PARAMA PRANCŪZIJOS PACIENTAMS

Vokietija, Liuksemburgas ir Šveicarija skyrė daugiau nei 100 lovų sunkiai sergantiems pacientams iš itin smarkiai nuo pandemijos nukentėjusio Prancūzijos Grand Esto regiono.

Vokietijos klinika *SHG-Kliniken Völklingen* priėmė COVID-19 pacientus iš Prancūzijos, kuriems prireikė kritinės pagalbos. Ši Didžiąjame regione, apimančiame Vokietiją, Belgiją, Prancūziją ir Liuksemburgą, įsikūrusi ligoninė gauna paramą pagal kelis ES lėšomis remiamus INTERREG tarpvalstybinio bendradarbiavimo projektus, pavyzdžiui SANTRANSFOR ir COSAN.

Liuksemburgo ligoninių federacija, į kurią šiuo metu susibūrusios 10 Liuksemburge veikiančių ligoninių ir specializuotų klinikų, kreipėsi į savo nares prašydama priimti pacientus iš Prancūzijos ir Didžiojo regiono. Ispanijos ir Prancūzijos pasienyje veikianti Serdanijos ligoninė gydė abiejų šalių COVID-19 pacientus.

<https://bit.ly/2047UYO>

Interreg 30 years together

APSKRITIS RUOŠIASI PACIENTŲ ANTPLŪDŽIUI

Rumunijos Teleornamo apskrities savivaldybės ligoninė *Caritas Roşorii de Vede Municipal* paskirta kaip pagalbinė COVID-19 pacientų gydymo ligoninė. Siekdama padėti jai pasiręgti galimam dideliame sunkiai sergančių pacientų antplūdžiui, Zimničos miesto ligoninė paskolino *Caritas* ligoninei du injektomatus, tris gyvybinių funkcijų stebėjimo monitorius ir bendrosios anestezijos prietaisą.

Ši įranga *Caritas* ligoninei perduota naudoti tol, kol bus išgydyti visi COVID-19 užsikrėtę pacientai. Ji buvo įsigyta pagal projektą ROBG-174 *Your health matters! – Modernization of hospitals in Zimnicea and Svishtov*, kuris buvo finansuotas pagal INTERREG V-A Rumunijos ir Bulgarijos programą.

<https://bit.ly/3ghxOEo>

Interreg

30 years together

Kai kurios valstybės narės per vieną dieną užsidarė sienas. Nors ir priimti dėl atsargumo, šie beprecedenčiai sprendimai sukėlė sunkumų daugeliui ekonomikos sektorių. Kai kur tam tikri sektoriai atsidūrė ties žlugimo riba.

ES piliečiai prabudo pasaulyje su apribotomis laisvėmis, kurias jie tiek ilgai laikė savaime suprantamais dalykais, ypač europinę tapatybę ir judėjimo laisvę.

Atsižvelgdama į šią situaciją, Europos Komisija pabrėžė, kad svarbu užtikrinti vienodą požiūrį į tarpvalstybinius darbuotojus ir paskelbė gaires siekdama, kad pasienio teritorijose vis tiek būtų galima teikti viešąsias paslaugas. Be to, Europos Komisija, nors ir turėdama labai ribotus įgaliojimus visuomenės sveikatos srityje, paragino nacionalines, regionines ir vietos institucijas bendradarbiauti užtikrinant sveikatos priežiūrą.

Šis savitarpio pagalbos įsipareigojimas randa atgarsį tarp ES piliečių. Atsakas į COVID-19 krizę rodo įspūdingą europiečių išteklių gausą, išmanumą ir solidarumą ir dar kartą patvirtina, kad

teritorinis bendradarbiavimas – tai ne papildoma galimybė. Jis piliečiams labai svarbus ir dažnai net būtinas jų pragyvenimui.

Europos Sąjungoje ir prie jos išorės sienų įgyvendinti INTERREG lėšomis finansuojami projektai, pavyzdžiui, aprašytieji šiame straipsnyje, savaime padėjo atsižvelgti į pandemijos sveikatos ir ekonominius aspektus.

Bendra stiprybė

ES solidarumas ir noras bendradarbiauti buvo labai akivaizdūs visoje Europoje ir už jos ribų. Pagal neseniai įgyvendintą Prancūzijos ir Vokietijos iniciatyvą *Europos sveikatos Sąjunga* skaitintas tvirtesnis bendradarbiavimas rūpinantis intensyvosios terapijos poreikių turinčiais pacientais ir remti bendri moksliniai tyrimai bei skiepų ir vaistų kūrimas. Taip pat raginta suteikti apsauginį Europos skydą vaistams ir medicinos reikmenims, siekiant sukurti išteklių rezervą ir taip užtikrinti tiekimo grandinės tęstinumą, kad neliktų apribojimų kertant vidaus sienas.

SOLIDARUMAS IT PRIEMONĖMIS

Sujungti pagalbos ieškančius gyventojus su pagalbą teikiančiu tinklu – tokio tikslo siekta pagal Lenkijos *Geros paramos programą* kuriant saityno svetainę ir mobiliųjų įrenginių programėlę tiems, kam reikia, ir jiems padedančioms tarnyboms bei žmonėms. 2019 m. ši sistema laimėjo prestižinį REGIOSTARS apdovanojimą už novatoriškiausią IT priemonę socialinių paslaugų srityje. Programą *Gera parama* sudaro keturios dalys:

- *Gera priežiūra* – sveikatos priežiūros priemonė, padedanti piliečiams planuoti darbą namuose;
- *Geras slaugytojas* – mobilioji programėlė, kuria naudodamiesi slaugytojai gali sužinoti, kada, kur ir kam reikia jų pagalbos, ir pasižymėti atliktas užduotis;
- *Geras kaimynas* – sistema, kurioje piliečiai gali užsiregistruoti norėdami paprašyti pagalbos arba pasisiūlyti padėti, pvz., nupirkti vaistų arba išeiti pasivaikščioti su šunimi;
- *Gera šeima* – šią programėlę įsidiegusių naudotojų išmaniųjų telefonų ekranuose pateikiamas virtualusis pavojaus mygtukas, kurį suaktyvinus, automatiškai įspėjami iki šešių pasirinktų asmenų.

Ši galinga programa COVID-19 krizės laikotarpiu teikiama nemokamai, pirmiausia siekiant padėti piliečiams, kurie yra saviizoliacijoje.

<https://goodsupport.eu>

Be to, pagal šią iniciatyvą tarpvalstybinę pandemijos strategiją raginta įtraukti kaip prioritetą į šių dviejų šalių sudarytą Acheno sutartį. Deklaracijoje pabrėžta, kad jei kovojant su virusu nepavyktų dirbti kartu, pakistų esminė Europos idėja. O štai sėkmingas bendras atsakas parodytų tikrąją papildomą bendradarbiavimo naudą, kurią piliečiai vertintų ir pripažintų. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

ES atsakas į koronaviruso grėsmę: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response_lt

Italija ir Slovėnija bendradarbiauja kovodamos su COVID-19 krize

Pastaraisiais mėnesiais koronaviruso pandemija pakeitė daug kasdienio žmonių gyvenimo aspektų. Siekiant apsaugoti sveikatą, Europos Sąjungoje prie daugelio vidaus sienų buvo nustatyti apribojimai.

Niekur kitur tai nėra taip akivaizdu, kaip palei Italijos ir Slovėnijos sieną. Po Antrojo pasaulinio karo teritorija aplink Goricijos miestą buvo padalyta tarp Italijos ir Jugoslavijos (dabar Slovėnijos Respublika), todėl senamiestis liko Italijoje, o Nova Goricos naujamiestis ėmė augti kitoje sienos pusėje.

Šie du miestai 57 metus buvo atskirti „švelniaja“ geležine uždanga (Jugoslavija buvo socialistinė šalis, nors ir nebuvo prisijungusi prie Varšuvos pakto). Dabar jie, kartu su prisijungusia gretima Šempeterio-Vrtoibos savivaldybe, parengė bendrą vienos savo miesto teritorijos plėtros strategiją. Kadangi nebuvo tinkamų teisinių priemonių, kuriomis būtų galima užtikrinti bendrą tarpvalstybinę strategiją, ir reikėjo sudaryti sąlygas bendrai infrastruktūrai bei paslaugoms, 2011 m. Goricija, Nova Gorica ir Šempeteris-Vrtoiba įsteigė Europos teritorinio bendradarbiavimo grupę (EGTC-GO).

Buvo siekiama suplanuoti vieną tarpvalstybinį miestą ir stiprinti mintį, kad bendradarbiavimas gali suteikti tikrų vystymosi galimybių. Politikų ir kvalifikuotų praktikų dėka EGTC GO tapo tarpine institucija ir vienintele pirmosios – ir šiuo metu vienintelės – INTERREG remiamos integruotos teritorinės investicijos (ITI) paramos gavėja.

2020 m. vasario 29 d. Goricijos (Italijos) ir Nova Goricos (Slovėnijos) merai – Rodolfo Ziberna ir Klemen Miklavič – Slovėnijos sostinėje Liublianoje kartu atšventė perėjimą į antrąjį etapą Nova Goricai ir Goricijai siekiant 2025 m. Europos kultūros sostinės (ECOC 2025) titulo.

Griaunamos kliūtys

Todėl skubiai pastatęs tvorą Slovėnijos Nova Goricos miestas atsiribojo nuo savo dvynio Italijos miesto ir iš pradžių atrodė, kad šis gestas simbolizuoja grįžimą į niūrią praeitį, kai miestai buvo atskirti. Dabar per patį koronaviruso ekstremaliosios situacijos piką abu merai kasdien vienas su kitu bendrauja, bet per atstumą.

GO!2025 komanda juos abu pakvietė dalyvauti atidarant *Virtual Cafe with GO! 2025 Nova Gorica-Gorizia* – tai viena iš kandidatavimo į ECOC 2025 titulą iniciatyvų, kurią koordinuoja EGTC GO, rengdama tiesiogines transliacijas *Facebook* puslapyje *GO! 2025 Nova Gorica-Gorizia*. Nors pasienio kontrolė laikinai atkurta ir kelia nepatogumų bei liūdesį, abu miestai toliau tvirtai bendradarbiauja siekdami kartu suvaldyti bendrą ekstremaliąją situaciją.

„Užsikrėtusiųjų Nova Goricoje, palyginti su kitais Slovėnijos regionais, nedaug – sakė meras K. Miklavič. – Nova Gorica galėjo sparčiau imtis veiksmų, nes mano draugas ir kolega R. Ziberna beveik kasdien mums teikė naujausią informaciją apie situaciją Italijoje. Šių dviejų miestų gyvenimas labai persipynęs, todėl šiomis ekstremaliosiomis sąlygomis supratome, kad kovai su tokiais ekstremaliosiomis situacijomis būtina nustatyti bendrą valdymo sistemą.“

R. Ziberna atkreipė dėmesį į tai, kad Goricijos, Nova Goricos ir kaimyninės Šempeterio-Vrtoibos įsteigtos Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės EGTC GO dėka ši tarpvalstybinė teritorija gali siųsti Europai aiškų signalą. „EGTC GO – tai Europa, – pabrėžė R. Ziberna. – Mes skatiname galimybių Europą – bendradarbiavimo modelį, kurį galima pritaikyti ir kitose šalyse.“ Abu merai susitarė laikyti EGTC GO pagrindine dalyve skatinant ekonomikos atsigavimą ir tarpvalstybinio vystymosi procesą pasibaigus ekstremaliajai situacijai.

Jungia miestus ir gyventojus

Pandemijos metu tarpvalstybinės gydytojų komandos toliau dirba nuotoliniu būdu, o renginiai organizuojami per *Facebook*, įskaitant slovėnų ir italų kalbų kursus, kurie sudomino šimtus žmonių. Miestų merai nuolat palaiko ryšį, ragina savo nacionalines vyriausybes kuo greičiau vėl atverti sienas ir koordinuoja tarpusavio pagalbą ekstremaliosios situacijos klausimais. Per naujai pastatytą tvorą vietos gyventojai žaidžia badmintoną ir tinklainį, švenčia gimtadienius, o atskirtos poros gali pasimatyti.

EGTC GO puikiai žino, kad pandemija gali greitai niekais paversti neseniai padarytą pažangą, ir yra įsitikinusi tuo, kad dabar bendradarbiavimo idėja yra kaip niekad stipri daugumos žmonių, kurie gyvena abiejose sienos pusėse ir jaučiasi esantys unikalios ir suvienyto miesto dalimi, širdyse ir mintyse.

Kandidavimas į ECOC 2025 titulą laikytinas šių tarpvalstybinių teritorijų vystymosi galimybe – ne vien kultūros srityje. „Tarpvalstybinis mūsų regionas turi labai svarbią ir veiksmingą priemonę – EGTC, kuri pirmiausia turėtų spręsti ekonomines mūsų teritorijos problemas. Ji turi gebėti nukreipti ES lėšas į ekonominius ir vystymosi projektus, kuriais būtų galima paskatinti ekonomikos atsigavimą“, – baigdamas sakė K. Miklavič. ■

Vaizdo įrašai (sukurti siekiant 2025 m. Europos kultūros sostinės titulo):

Trumpas: <https://youtu.be/ZfsOrRuGvhE>

Ilgas: https://youtu.be/ZOK-VoXmM_0

ES padeda įmonėms išgyventi koronaviruso pandemiją

Išgyvename beprecedentę sveikatos, socialinę ir ekonomikos krizę. Europos įmonės nerimauja dėl COVID-19 poveikio jų darbuotojams, pinigų srautams, verslo planams ir dėl savo išlikimo. Krizė stabdo veiklą daugelyje šalių ir visose verčių grandinėse.

Taip pat liūdnos poveikio darbo rinkai prognozės, pagal kurias labiausiai nukentės pažeidžiamiausieji. Negalime nuspėti, kiek ši krizė truks, bet galime nedelsdami imtis veiksmų „išlikimo“ laikotarpiu, siekdami palengvinti ekonominius Europos įmonių sunkumus.

Kad įmonės galėtų išsilaikyti, joms skubiai reikia likvidumo ir prieinamo finansavimo. Siekdama lanksčiai atsižvelgti į šiuos naujus poreikius, Europos Komisija sutelkia Europos struktūrinius ir investicijų fondus (ESI fondus). ESI fondų lėšos padeda valstybėms narėms įgyvendinti šiuos tris prioritetus: **išlaidų sveikatos priežiūrai, paramos sutrumpinto darbo laiko tvarkai ir apyvartinio kapitalo užtikrinimo mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ).**

Bendradarbiaudama su Europos investicijų banku (EIB) Europos Komisija norėjo paaiškinti naują pagal Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą (CRII ir CRII+) nustatytą lankstumą ir aptarti jį su suinteresuotaisiais subjektais.

Gegužės 11 d. ji platformoje *fi-compass* surengė pirmąjį internetinį seminarą *ESI fondo finansinės priemonės pagal Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą*. Jame dalyvavo daugiau kaip 500 dalyvių iš vadovaujančiųjų institucijų, finansinių tarpininkų, ES institucijų ir kitų suinteresuotųjų subjektų.

Lankstesnis finansavimas

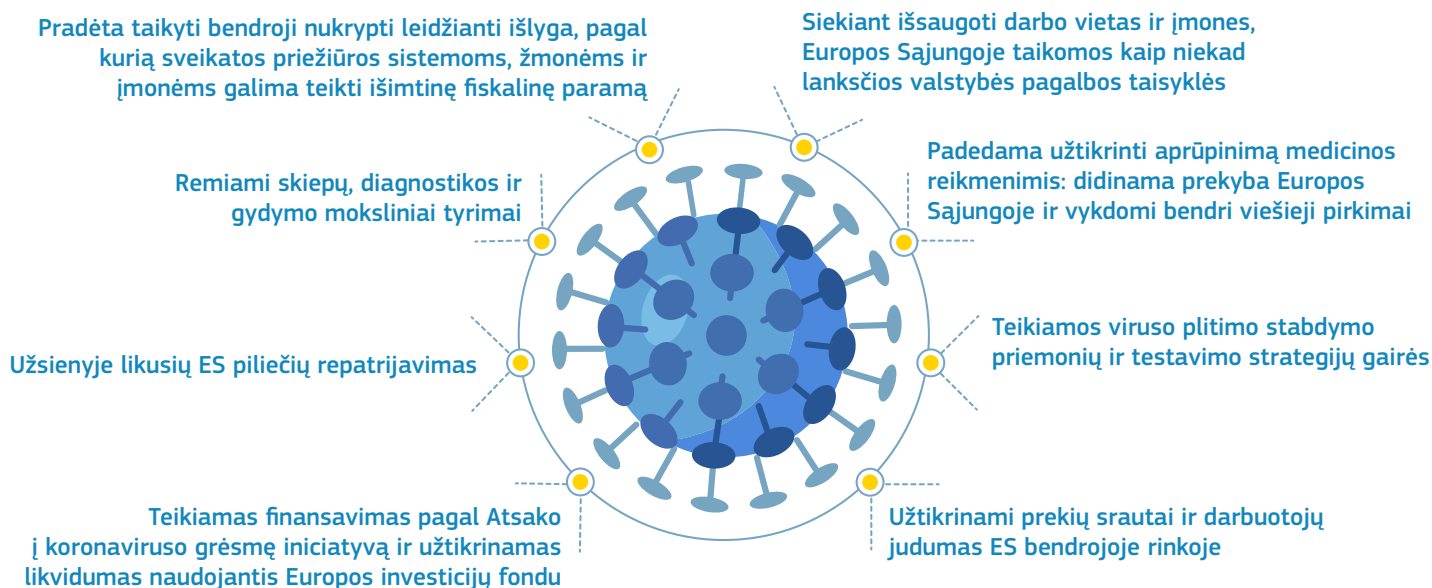
Internetinį seminarą pradėjo Europos Komisijos Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato Finansinių priemonių ir tarptautinių finansų įstaigų ryšių skyriaus vadovas Jonathan Denness. Jis nurodė bendrašias aplinkybes, kuriomis buvo parengti **du ESI fondų finansinių priemonių rinkiniai: CRII ir CRII+**. Kai kuriomis pagrindinėmis lankstumo priemonėmis siekiama sušvelninti reikalavimą pakeisti *ex ante* vertinimus, kai esamos finansinės priemonės pritaikomos kovojant su krize.

Naujosios lanksčios taisyklės taip pat susijusios su kai kurių reikalavimų sušvelninimu, kai parama skiriama apyvartinio kapitalo poreikiams. Vadovaujančiosios institucijos, nacionaliniai skatinamojo finansavimo bankai ir jų partneriai šiomis lankstumo priemonėmis gali naudotis norėdami sparčiai atsižvelgti į įmonių poreikius. Priemonių rinkinyje nustatyti Bendrųjų nuostatų reglamento 1303/2013 (BNR) ir laikinosios valstybės pagalbos sistemos pakeitimai.

Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato skyriaus vadovas Loris Di Pietrantonio paaiškino, kad BNR naujovės taip pat taikomos Europos socialinio fondo (ESF) finansinėms priemonėms. Įgyvendindamos ESF, 17 valstybių narių jau yra parengusios nacionalines sutrumpinto darbo laiko tvarkos sistemas. Šie nuokrypiai ir skubus pritaikymas padėjo atremti COVID-19 padarinius darbo rinkai. Be to, ESF gali padėti padengti sveikatos darbuotojų įdarbinimo ir medicinos reikmenų, vaistų bei kitų susijusių prekių gamybos išlaidas.

Europos Komisijos Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato skyriaus vadovas Michael Pielke kalbėjo žemės ūkio klausimais. Dabartinės krizės metu pagal Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai finansines priemones teikiant atskirą apyvartinį kapitalą, ūkininkams bus padedama įveikti ekonominius sunkumus.

ES ATSAKAS Į KORONAVIRUSO GRĖSMĘ

EIB Finansinių priemonių konsultacijų skyriaus vadovas Frank Lee nurodė, kad yra parengta *fi-compass* informacijos suvestinė [Atsakas į COVID-19 krizę finansinėmis priemonėmis](#). Ji buvo parengta siekiant padėti sutelkti ESI finansines priemones, taip pat derinant jas su dotacijomis. Šios suvestinės tikslas – paskatinti vadovaujančiąsias institucijas, nacionalinius skatinamojo finansavimo bankus, valdžios institucijas ir kitus suinteresuotuosius subjektus naudotis ESI fondų finansinėmis priemonėmis ir pasisemti patirties iš jau esamų pavyzdžių.

Paskui Europos Komisijos Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato Finansinių priemonių ir tarptautinių finansų įstaigų ryšių skyriaus politikos formavimo pareigūnė leva Zālīte paaiškino CRII ir CRII+ teisės aktus ir kitas reguliavimo iniciatyvas, įskaitant valstybės pagalbos priemones.

Rodo pavyzdį

Per internetinį seminarą buvo pristatyti du priemonių įgyvendinimo reaguojant į COVID-19 protrūkį pavyzdžiai. Įmonės *Slovak Investment Holding* (SIH) generalinis direktorius Ivan Lesay paaiškino, kaip finansinė priemonė *SIH kovos su koronavirusu garantija* padeda Slovakijos mažosioms ir vidutinėms įmonėms.

Lenkija taip pat ėmėsi skubių veiksmų ir patvirtino kovos su krize priemones. Banko *Bank Gospodarstwa Krajowego* Euro-

pos programų departamento skyriaus direktorė Aleksandra Kwiatkowska papasakojo, kaip buvo pakeista Lenkijos finansinė priemonė *Nacionalinis socialinio verslumo fondas*. Pasinaudojusios naujomis lankstumo priemonėmis Lenkijos valdžios institucijos pagerino įmonėms taikomas skolinimosi ir paskolų grąžinimo sąlygas.

Abu pavyzdžiai rodo galimybes pasinaudoti finansinėmis priemonėmis, siekiant sparčiai atsižvelgti į Europos įmonių poreikius. Todėl Europos Komisija norėtų taip pat įkvėpti ir paremti kitų valstybių narių vadovaujančiąsias institucijas, nacionalinius skatinamojo finansavimo bankus ir valdžios institucijas.

Seminaro pabaigoje buvo surengta atsakymų į klausimus sesija, per kurią Europos Komisijos ir EIB ekspertai atsakė į dalyvių klausimus. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

Internetinis seminaras: <https://bit.ly/2YLu204>

Rašytiniai atsakymai: <https://bit.ly/3g1gJyw>

Jei turite daugiau su ESI fondų finansinėmis priemonėmis susijusių klausimų, susisiekite su Europos Komisijoje dirbančia mūsų komanda adresu

REGIO-B3-FINANCIAL-INSTRUMENTS@ec.europa.eu.

Skatinama ES regionų sveikata ir gerovė

Sanglaudos politika toliau investuoja į sveikatą įvairiose srityse, pvz., Europos visuomenės senėjimo, sveikatos priežiūros infrastruktūros ir tvarių sistemų, e. sveikatos, sveikatos priežiūros aprėpties ir sveikatinimo programų.

Atsižvelgiant į dabartinę COVID-19 krizę, atsako į koronaviruso grėsmę iniciatyvoje (CRII) numatytos nuostatos, kuriomis siekiama teikti greitesnę ir geresnę paramą su koronavirusu susijusioms išlaidoms. Jos taikomos sveikatos įrangos, vaistų, testavimo ir gydymo infrastruktūros, medicinos reikmenų (pavyzdžiui, dirbtinės plaučių ventilacijos aparatų ir kaukių) finansavimui ir paramai pažeidžiamoms visuomenės grupėms.

Be to, kad būtų lengviau perskirstyti ES sanglaudos politikos finansavimą, dabar nustatytos paspartintos procedūros. Šiame straipsnyje aptariame nuo 2014 m. planuojamas investicijas pagal Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) programas..

Kokiems sveikatos srities tobulinimams teikiama pirmenybė?

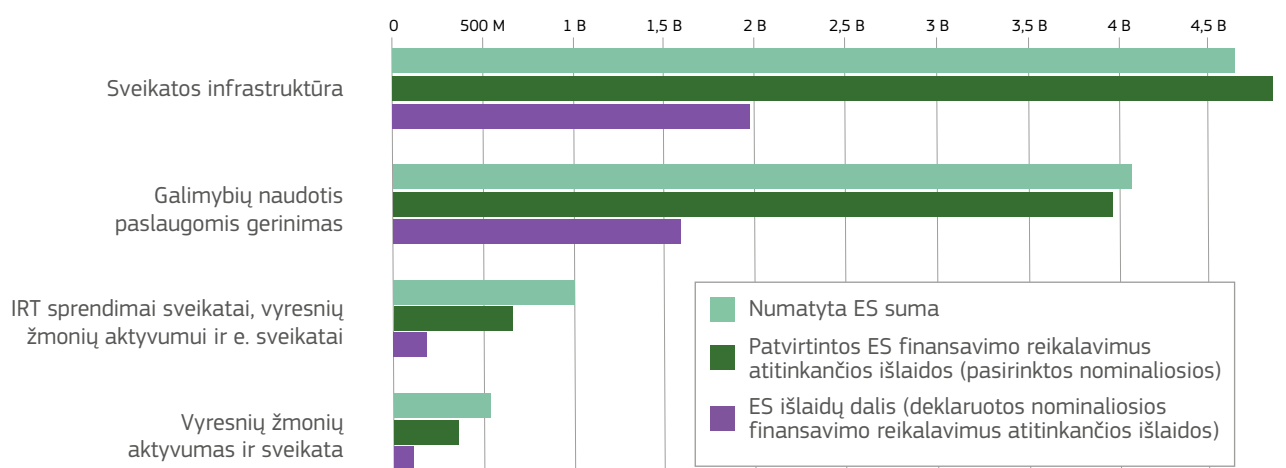
ERPF lėšomis galima finansuoti įvairius intervencinius veiksmus. Komisijos 2014–2020 m. gairėse išskirti šie prioritetai:

- › investicijos į sveikatos ir socialinę infrastruktūrą, siekiant gerinti galimybes naudotis sveikatos bei socialiniais paslaugomis ir mažinti nelygybę sveikatos srityje;
- › investicijos į infrastruktūrą, kuriomis padedama modernizuoti sveikatos sistemas, įgyvendinti jų struktūrinę pertvarką ir užtikrinti jų tvarumą, siekiant labai pagerinti rezultatus sveikatos sektoriuje, įskaitant e. sveikatos priemones;
- › tikslinės investicijos į infrastruktūrą siekiant padėti pereiti nuo institucinės prie bendruomeninės priežiūros;
- › parama investicijoms į vaikų ir vyresniojo amžiaus žmonių bei ilgalaikės priežiūros infrastruktūrą.

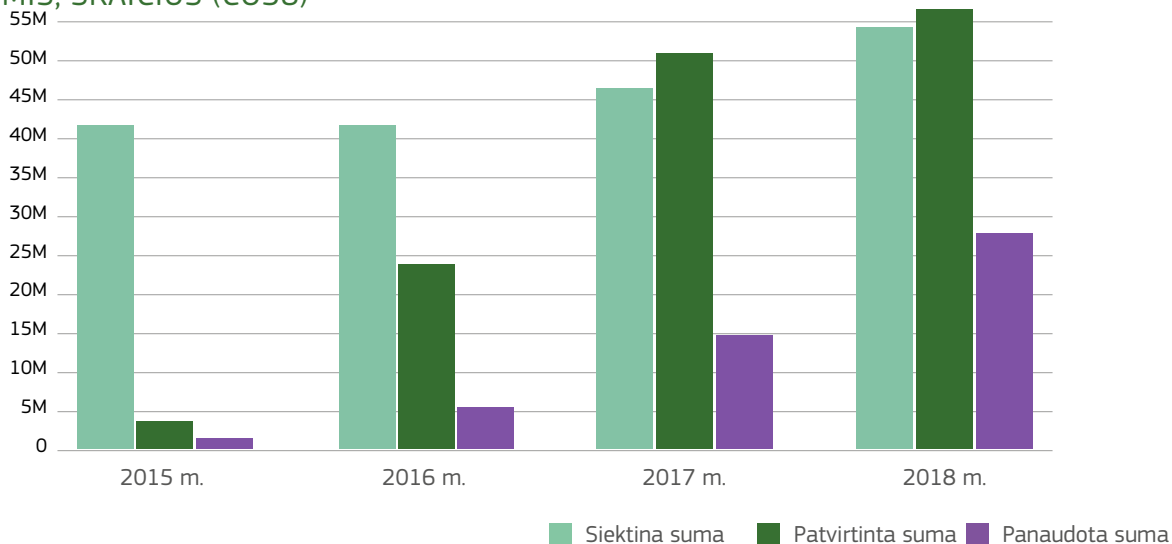
Investuojant į sveikatą pagal tarpvalstybines bendradarbiavimo programas atsižvelgiama į pasienių regionuose nustatytus poreikius ir sunkumus.

Iš pradžių ERPF investicijas į šiuos sveikatos tikslus buvo numačiusios ne visos šalys. Iš tikrųjų daug asignavimų sveikatos kategorijose skyrė tik labai nedaugelis valstybių narių; geriausią pavyzdį parodė Lenkija, pirmavusi visose kategorijose. Apskritai ERPF investicijos į sveikatą paprastai daugiausia įgyvendinamos mažiau išsivysčiusiose šalyse ir regionuose.

2014–2020 M. PAŽANGA VYKDANT ES SANGLAUDOS POLITIKOS (ERPF IR ESF) INVESTICIJAS Į SVEIKATOS PASLAUGAS

2014–2020 M. ERPF. GYVENTOJŲ, KURIE GALI NAUDOTIS PAGERINTOMIS SVEIKATOS PASLAUGOMIS, SKAIČIUS (CO36)

Taip pat skiriasi įgyvendinimo sparta, tiek kalbant apie apsisprendimą, kuriuos projektus finansuoti, tiek apie išlaidų investicijoms normą vykdant pasirinktus projektus. Mažiau išsivystę regionai ir šalys labiau linkę sutelkti ES finansavimą sveikatos paslaugų modernizacijai. Turtingesnės šalys turi didelius nacionalinius biudžetus ir joms bet kuriuo atveju tenka mažesnis ES finansavimas vienam gyventojui, todėl jis pirmiausia skiriamas tokioms sritims kaip moksliniai tyrimai ir MVĮ konkurencingumas.

CO36 rodiklį nustatyto bendro Europos sveikatos paslaugų pagerėjimo pažanga.

Palyginus bendrojo rodiklio tikslus ir pažangą matyti, kad pateikiami ne visų programų, pagal kurias investuojama į sveikatą, bendrojo rodiklio duomenys. Iš tikrųjų rodiklis CO36 apima ne visus tinkamus finansuoti veiksmus, kuriais pasiekama daug kitų su programomis susijusių į rodiklį taikymo sritį patenkančių rezultatų, kurių negalima apibendrinti.

Pažanga siekiant investicijų rezultatų

Gyventojų, kurie gali naudotis pagerintomis sveikatos paslaugomis, skaičiui nustatyti buvo apibrėžtas vienas bendrasis 2014–2020 m. laikotarpio rodiklis. Bendrasis rodiklis CO36 yra apibrėžtas kaip *Tam tikros teritorijos gyventojų, kurie turėtų pasinaudoti vykdant projektą paremtomis sveikatos paslaugomis, skaičius. Šios paslaugos apima naujus arba pagerintus pastatus arba naują įrangą įvairių rūšių sveikatos paslaugoms (prevencijos, stacionarinės, ambulatorinės arba vėlesnės priežiūros).*

Šis rodiklis apibrėžtas siekiant apibendrintai nustatyti, kiek gyventojų naudojasi iš ES finansuojamų sveikatos paslaugų patobulinimais. Pirmiau pateiktoje diagramoje lyginama pagal

Dėl bendrojo rodiklio atsirado sunkumų. Pavyzdžiui, buvo sunku nustatyti tikslus programų tikslus, nežinant, kurie projektai bus atrinkti, – todėl kasmet nustatomi vis didesni programų tikslai. Informacija apie naudą gaunančius gyventojus renkama iš kiekvieno projekto. Įgyvendinant kelis projektus, jų nauda iš dalies gali naudotis tie patys gyventojai, todėl programos lygmeniu gali būti užregistruojami pernelyg dideli skaičiai. Įgyvendinant kai kurias programas, tai kompensuojama nustatant naudą gaunančių gyventojų skaičiaus apribojimus. Taip pat tikėtina, kad praneštų verčių patikimumas vertinamas atliekant poveikio vertinimą.

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/qqyv-h9j2>

Gal turite klausimą, kurį norėtumėte aptarti būsimuose *Panoramos* DUOMENŲ CENTRO straipsniuose?

Gal turite duomenų rinkinį, kurį norėtumėte pasiūlyti įkelti į ESI fondų atvirųjų duomenų platformą?

Jei taip, rašykite e. pašto adresu REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Sekite diskusijas tinkle TWITTER pagal saitąžodį „#ESIFOpenData“

arba užsisakykite mūsų naujienlaiškį adresu http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788.

INTERREG, darnus vystymasis ir Europos žaliasis kursas

2020 m. Europa švenčia iniciatyvos INTERREG ir visų formų bendradarbiavimo pagal ją trisdešimtmetį. INTERREG, kaip antrasis sanglaudos politikos ramstis, yra stipriausia Europos dvasios išraiška, nes skatina regionus ir šalis kovoti su sunkumais, kuriuos jie gali išspręsti tik tarpusavyje bendradarbiaudami.

INTERREG įsteigimas 1990 m. buvo svarbus sanglaudos politikos pokytis, įvykęs po ilgų ir sudėtingų keleriais metais anksčiau prasidėjusių diskusijų. Nuo praėjusio šimtmečio aštuntojo dešimtmečio pabaigos ES fondus bandyta įtraukti į tikslines daugiamečių programas: į integruotas plėtros programas, o vėliau – į integruotas Viduržemio jūros programas. Jų įtraukimas į šias programas žymėjo esminį pokytį, nes anksčiau lėšos paprastai būdavo skiriamos kitaip, t. y. kasmet kompensuojant atskirus valstybių narių nustatytus projektus pagal sistemą, kuri nebebuvo laikoma įtikinama, nes jai trūko strateginio požiūrio.

Nuo tada pagal sanglaudos politiką, kuriai labai svarbi INTERREG, ES intervenciniai veiksmai buvo formuojami laikantis programavimo metodo Europos, nacionaliniu ir regionų lygmenimis. Laikui bėgant ji prisitaikė, nepamesdama iš akių pagrindinės savo krypties, t. y. siekio užtikrinti subalansuotą ir darnų Europos regionų vystymąsi. Ji leido ir tebeleidžia nacionalinėms, regionų ir vietos vyriausybėms įsitraukti į visa apimančias strategijas ir tinklus įvairiose politikos srityse ir peržengiant šalių sienas.

Labai svarbus šio subalansuoto ir darnaus regionų vystymosi aspektas yra su klimatu ir aplinka susijusių sunkumų sprendimas. INTERREG klimato kaitos problemas sprendžia ir žalesnę Europą padeda kurti jau 30 metų.

Bendra kova su pavojais

Su klimato kaita ir aplinka susiję sunkumai aiškiai rodo bendradarbiavimo naudą. Miškų gaisrai nepaiso sienų ir dažnai nuniokoja viską, kas pasitaiko jų kelyje. Norint užtikrinti tvarią salpų plėtrą pasienio teritorijose, reikia tvirtai bendradarbiauti visiems suinteresuotiesiems subjektams. Vienoje sienos pusėje valdžios institucijų leidžiamas drenažas turi tiesioginį ir ilgalaikį poveikį kitoje sienos pusėje esančių šlapžemių kokybei.

Upių ir jūrų tarša plastikais arba kitomis medžiagomis daro didžiulį poveikį piliečių gyvenimo kokybei labai plačioje geografinėje teritorijoje. Jau tris dešimtmečius įgyvendinant tūkstančius iš ES lėšų finansuojamų projektų atsižvelgiama į šiuos sunkumus ir teikiama konkrečios naudos ES pasienio regionams ir už jų ribų, didinant pasitikėjimą ir pagarbą bendra erdve besidalijančiose bendruomenėse.

Dramatiškas klimato kaitos poveikis šiuo metu juntamas Europoje ir visame pasaulyje. Kasmet atmosfera išyla vis labiau ir keičiasi klimatas. Milijonui iš 8 mln. planetos rūšių kyla išnykimo pavojus. Teršiamos ir naikinamos mūsų ekosistemos.

INTERREG yra ir galimybė, ir atsakas sprendžiant šiuos sunkumus Europos lygmeniu. Todėl INTERREG bendruomenei, pasitelkiant per tris tvirto bendradarbiavimo dešimtmečius sukurtą savo bendradarbių tinklą, tenka svarbus vaidmuo įgyvendinant Europos žaliajį kursą.

Strateginis požiūris

Tai nauja visos ES augimo strategija, kuria siekiama paversti Sąjungą teisinga ir klestinčia visuomene su modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika, kurios grynasis išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis iki 2050 m. būtų lygus nuliui, o augimas būtų atsietas nuo išteklių naudojimo.

Šia strategija taip pat siekiama apsaugoti, išsaugoti bei pagerinti ES gamtinį kapitalą ir apsaugoti piliečių sveikatą bei gerovę nuo su aplinka susijusios rizikos ir pavojų. Europos Komisija pripažįsta, kad ši pertvarka turi būti teisinga ir įtrauki. Ją įgyvendinant pirmiausia reikia rūpintis žmonėmis ir būtina daug dėmesio skirti tiems regionams, pramonės sektoriams ir darbuotojams, kurių laukia didžiausi sunkumai. INTERREG bendruomenė, taikanti vieta ir principu „iš apačios į viršų“

TT – TARPTAUTINĖS PROGRAMOS

CLEANATLANTIC – INTERREG TARPTAUTINĖ ATLANTO VANDENYNO REGIONO PROGRAMA

Pagal programą *CleanAtlantic* dedama daug pastangų siekiant padidinti įvairių tikslinių grupių informuotumą apie jūras teršiančių šiukšlių šaltinius, poveikį, kiekio mažinimo sprendimus ir šių grupių galimybes aktyviai prisidėti prie šios taršos prevencijos, stebėsenos bei mažinimo. Ispanijoje (Vige, A Guardaoje, Illa de Arousoje), Portugalijoje (Madeiroje, Sesimbroje), Prancūzijoje (Pouldu) ir Airijoje (Kaslbare) surengtos kelios informuotumo didinimo kampanijos, skirtos mokykloms ir žvejų bendruomenėms.

Tikslinės grupės parodė didelį susidomėjimą ir motyvaciją – kas labai svarbu siekiant pakeisti žmonių elgesį – ir populiarino bei skatino geresnę praktiką. Į veiklą įsitraukė pradinį ir vidurinių mokyklų mokiniai, pavyzdžiui, stebėjo pakrančių teritorijas, taikė Jūrų strategijos pagrindų direktyvos stebėsenos protokolą ir rinko, rūšiavo bei analizavo paplūdimiuose rastas jūrą teršiančias šiukšles. Pavyzdžiui, vykdydami stebėsenos akciją Sezimbroje (Portugalijoje) 27 mokiniai 700 m paplūdimio atkarpoje surinko iki 934 jūrą teršiančių šiukšlių, svėrusių 34,4 kg. *Active Ocean Literacy* – tai dar viena projekto iniciatyva, kuri bus vienu metu įgyvendinama penkiuose žvejybos uostuose turinčiuose Portugalijos miestuose.

ES įnašas į iš viso 3 249 241 EUR biudžetą sudarė 2 436 930 EUR.

www.cleanatlantic.eu

grindžiamą požiūrį, kuriuo daugiausia dėmesio skiriama žmonių tarpusavio ryšiams ir įtraukčiai, yra puikiai pasirengusi iš tikrųjų prisidėti prie Europos žaliojo kurso.

Bendradarbiaudami regionai ir (arba) valstybės narės dažnai gali sukurti didesnę pridėtinę vertę, nei kovodami su patiriamais sunkumais atskirai. Iš tikrųjų, atsižvelgdami į tarpvalstybinį pagal Europos žaliąjį kursą spęstinių sunkumų pobūdį ir mastą, visi mes turime sustiprinti savo pastangas. Trumpai tariant: žalią ir neutralaus poveikio klimatui Europą galime užtikrinti tik dirbdami išvien.

Europos žaliojo kursas atneš esminių pokyčių, todėl, kad politika būtų veiksminga ir priimtina, labai svarbu užtikrinti aktyvų visuomenės dalyvavimą ir tikėjimą pertvarka. Perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui visuomenės yra sudėtinga užduotis, bet taip pat galimybė sukurti geresnę ateitį kiekvienam. Tai svarbu žmonėms ir kasdieniam jų gyvenimui: tam, kaip gaminame, vartojame, judame, šildome arba vėsiname savo namus, dirbame ir kartu gyvename.

Bendradarbiavimo skatinimas

Svarbų vaidmenį atlieka ne tik vyriausybės politika ir reglamentavimas, bet ir piliečiai, bendruomenės bei organizacijos iš visų mūsų visuomenės grupių ir ekonomikos sektorių. Todėl įgyvendindama Europos žaliąjį kursą Komisija paskelbs Europos klimato pakta, kuriuo bus skatinamas platus visuomenės dalyvavimas klimato ir aplinkos klausimais įvairiose veiklos srityse. Jo tikslas bus informuoti, įkvėpti žmones bei organizacijas ir sustiprinti jų bendradarbiavimą. Pagal jį, teikiant mokymosi, mainų, bendros kūrybos ir bendradarbiavimo galimybes, bus toliau plėtojama ir plečiama esama bei skatinama ir įtraukiama nauja veikla.

INTERREG bendruomenė ir šiuo atžvilgiu gali atlikti svarbų vaidmenį rengiant šį naują paketą, nes palaiko artimus ryšius su daugiašalėmis bendradarbiavimo grupėmis, įsikūrusioms aplink bendras natūralias erdves, pavyzdžiui, ežerus arba kalnų masyvus. Be to, ji gali remtis ilgalaike savo patirtimi, susijusia su įvairių formų ir įvairiais lygmenimis vykstančiu skirtingų dalyvių bendradarbiavimu.

Atsižvelgiant į tarptautinį Europos žaliojo kurso aspektą, INTERREG sudaro sąlygas bendriems veiksams tarp valstybių narių, taip pat tarp jų ir trečiųjų šalių, ieškant būdų bendrai išspręsti bendras problemas. Ji skatina tarpvalstybinį keitimąsi patirtimi

ir padeda veikti kartu. INTERREG apima tarpvalstybinį, tarptautinį ir tarpregioninį bendradarbiavimą, taip pat įtvirtina bendradarbiavimą strategiškesnėje politikos aplinkoje, be kita ko, įgyvendinant ES makroregionines strategijas ir Pasienio ryšių punktą.

Makroregioninės strategijos sukuria bendradarbiavimo pagrindą, kuriuo remiantis galima geriau koordinuoti ES, nacionalines ir regionų lėšas ir kuris yra svarbus konkrečiai geografinei teritorijai bei šių lėšų sutelkimui strateginiams projektams ir iniciatyvoms. Jos apima įvairius sektorius, yra įtraukios ir įgyvendinamos įvairiais valdymo lygmenimis, todėl yra labai svarbios papildant ir gerinant Europos žaliojo kurso bendradarbiavimo aspektą.

Galimybių išnaudojimas

INTERREG programos, kartu su ES makroregioninėmis strategijomis, yra pagrindinės priemonės sprendžiant, pavyzdžiui, biologinės įvairovės išsaugojimo ir šviesios energijos klausimus, – srityse, kuriose bendradarbiavimo svarba aiškiai pripažinta Europos žaliam kursui.

Be to, kaip pabrėžta Komunikate *Ekonomikos augimo ir sanglaudos skatinimas ES pasienio regionuose*, šiuose regionuose yra daug neišnaudotų galimybių. Šiuo atžvilgiu toliau bendradarbiaujant energetikos, klimato bei aplinkos tikslų atžvilgiu ir vykdamas bendras investicijas, apskritai galima labai prisidėti prie tvaraus atsivairo.

EKP TB – EUROPOS KAIMYNYSTĖS PRIEMONĖ, TARPVALSTYBINIS BENDRADARBIAVIMAS

ZERO WASTE: STRATEGY FOR GOOD ENVIRONMENTAL STATUS – INTERREG EKP TB 2014–2020 M. JUODOSIOS JŪROS BASEINO PROGRAMA

Šio projekto tikslas yra apskritai sumažinti matomų (didesnių kaip 2,5 cm) šiukšlių kiekį pakrantėse, įskaitant plastiką, žvejybos ir sanitarines šiukšles, ir iki 2020 m. Odesoje (Ukraina), Burgase (Bulgarija), Gurijoje (Gruzija) ir Tekirdahe (Turkijoje) sumažinti vienam kvadratiniam jūros dugno metrui tenkantį šiukšlių kiekį, palyginti su 2012 m. kiekiu, įskaitant su žvejyba susijusias šiukšles. Vykdamas šią veiklą, aplinkai tinkamu būdu bus surinkta, surūšiuota ir pašalinta mažiausiai 1,5 t ant jūros dugno nusėdusių šiukšlių ir 0,5 t šių regionų pakrantėse ir paplūdimiuose esančių šiukšlių.

Projektas grindžiamas rezultatais, pasiektais įgyvendinant ankstesnį pagal veiksmų programą *Black Sea Basin 2007-2013* finansuotą projektą *Integrated Land-use Management Modelling of Black Sea Estuaries* (ILMM-BSE). Pirmoji numatyta pagrindinė veikla yra jūrą teršiančių šiukšlių rinkimas ir šalinimas. Keturiuose šalyse organizuojama 330 vietos žvejų skirta kampanija *Fishing for litter*, pagal kurią jie skatinami surinkti bent 1,5 t ant jūros dugno užsilikusius žvejybos įrankių.

7–16 metų amžiaus vaikų ir jų mokytojų pagalba taip pat įgyvendinamos paplūdimių valymo kampanijos. Projektu siekiama paskatinti bent 1 600 žmonių padėti

išvalyti Baltijos jūrą supančius paplūdimius ir kartu padidinti visuomenės informuotumą, kas yra labai svarbu. Naudodamiesi daugialypės terpės priemonėmis ir internetiniais žaidimais mokslininkai į programą *Ecosystem Education Programme* siekia įtraukti 75 pradines ir vidurines mokyklas, 50 nevyriausybinių organizacijų (NVO) ir 25 vietos žiniasklaidos organizacijas, iš viso 4 500 žmonių.

Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato įsteigtas Pasienio ryšių punktas siekia remti šį procesą, padėdamas pašalinti galimas teises ir administracines tarpvalstybinio bendradarbiavimo kliūtis ir skatindamas anglies dioksido atžvilgiu neutralią veiklą palei visas ES sienas ir jas peržengiant.

2021–2027 m. programavimo laikotarpiu INTERREG, kaip ir prieš tai, toliau daug dėmesio skirs pagalbai įgyvendinant klimato tikslus ir perėjimui prie žalesnės, klimato atžvilgiu neutralios ir atsparios Europos. Šiuo atžvilgiu Komisija daug dėmesio skiria aplinkos, klimato bei energijos svarbai ir būti-

nybei užtikrinti darnų vystymąsi plačiąja prasme, kaip pagrindiniams aspektams, kurie turėtų būti apsvarstomi rengiant visas laikotarpio po 2020 m. INTERREG programas.

Be to, tarpvalstybinis bendradarbiavimas remiamas visuose pasiūlytuose 2021–2027 m. sanglaudos politikos reglamentuose. Komisija siūlo naujuoju programavimo laikotarpiu lengvinti ir stiprinti regionų ir valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimą pagal pagrindines sanglaudos politikos programas. Tai taip pat palengvins tolesnį bendradarbiavimą siekiant energijos, klimato ir aplinkos tikslų. ➤

PNPP TB – PASIRENGIMO NARYSTEI PAGALBOS PRIEMONĖ, TARPVALSTYBINIS BENDRADARBIAVIMAS

PESCAR: PESTICIDE CONTROL AND REDUCTION – TAI INTERREG PNPP TB 2014–2020 M. KROATIJOS, BOSNIJOS IR HERCEGOVINOS BEI JUODKALNIJOS PROGRAMA.

Projekto PESCAR tikslas – apsaugoti ir išsaugoti aplinką, skatinti tvarų gamtos išteklių naudojimą ir didinti su aplinkos apsauga susijusių institucijų pajėgumus. Atsižvelgiant į vis didėjantį pesticidų naudojimą Kroatijos bei Bosnijos ir Hercegovinos tarpvalstybinės srities regionuose, pagal projektą sukurta įspėjimo apie kenkėjus bei ligas ir jų prognozių sistema, kurią sudaro meteorologiniai įrenginiai, teikiantys įspėjimus apie oro sąlygas ir kenkėjų daromą žalą, ir vaizdinės kenkėjų kontrolės stotys.

Taip pat sukurta bendra žemės ūkio produktų gamintojų duomenų bazė, į kurią įtraukti gamintojai bus informuojami apie rekomendacijas, teikiamas atsižvelgiant į vietos orų sąlygų ir ligų bei kenkėjų vystymosi stadijų duomenis. Be to, vykdant taršos pesticidais tvarios prevencijos politiką, naudojamos prognozių sistemos duomenimis ir taikomas taršos pesticidais prevencijos projekto teritorijoje veiksmų planas bei konkrečios priemonės.

Šis projektas buvo labai įtraukus, nes partneriai, įskaitant apskrities administraciją, ministeriją, plėtros agentūrą, universitetą ir žemės ūkio institutą, bendromis jėgomis stengėsi sumažinti pesticidų daromą žalą, ypač tokiomis aplinkybėmis, kai klimato kaita veikia gamybą, o ūkininkai neturi pakankamai informacijos, kad galėtų tikslingai panaudoti pesticidus arba riboti jų naudojimą. Partneriai suprato, kad tarša vyksta ne vien nacionalinių sienų ribose, todėl jų sukurta sistema ir įvairūs mokomieji praktiniai seminarai, leidiniai apie tikslingą pesticidų naudojimą ir visoje projekto teritorijoje surengtos žemės ūkio mugės padėjo apsaugoti aplinką, vietos bendruomenę ir vietos ekonomiką.

2017 m. liepos mėn. prasidėjusį ir 2019 m. gruodžio mėn. pasibaigusį projektą PESCAR vykdė penki partneriai iš Kroatijos bei Bosnijos ir Hercegovinos. Bendrą 511 393,35 EUR finansavimą jam skyrė ERPF ir PNPP II fondai pagal INTERREG PNPP TB 2014–2020 m. Kroatijos bei Bosnijos ir Hercegovinos programos 2 prioritetinę kryptį *Apsaugoti aplinką ir gamtą, gerinti rizikos prevenciją ir skatinti tvarią energiją bei energijos vartojimo efektyvumą*.

<https://www.agroprognoza.eu/>

<https://www.interreg-hr-ba-me2014-2020.eu/project/pescar/>

<https://keep.eu/projects/19741/>

TB – TARPVALSTYBINIS BENDRADARBIAVIMAS

SAPOLL – INTERREG PRANCŪZIJA, VALONIJA IR FLANDRIJA

Laukiniai Prancūzijos, Valonijos ir Flandrijos tarpvalstybinės teritorijos apdulointojai yra labai vertingas išteklius, tačiau jiems kyla didžiulė grėsmė. Norint juos apsaugoti, labai svarbu sukurti tarpvalstybinę organizaciją, kuri galėtų palengvinti koordinuotus veiksmus ir regionų sinergiją. Iš tikrųjų, imantis atskirų veiksmų abiejose sienos pusėse, tikriausiai nepavyks užtikrinti tvaraus šio svarbaus išteklių valdymo. Tačiau nuo jo daug kas priklauso, nes laukiniai apdulointojai, pavyzdžiui, laukinės bitės, žiedmėsės ir drugeliai yra labai svarbūs, kad savo regionuose galėtume išsaugoti žemės ūkį ir ekosistemas.

Sprendžiant šiuos sunkumus, pagal SAPOLL projektą buvo bendradarbiaujama su suinteresuotaisiais subjektais iš Valonijos, Flandrijos ir šiaurės Prancūzijos, siekiant įgyvendinti tarpvalstybinį veiksmų planą dėl laukinių apdulointojų.

Pagal šį planą imtasi apdulointojų apsaugos veiksmų ir šiuo tikslu kurta reikiama mokslinė, didaktinė ir taikomoji aplinka kiekvienam, įskaitant piliečius, politikos formuotojus, verslininkus ir žemės valdytojus. Kartu su tarpvalstybinės teritorijos subjektais parengtame plane buvo nustatyti tarpvalstybinio regiono sunkumai bei tikslai ir įgyvendintini apdulointojų apsaugos veiksmai bei uždaviniai.

Pagal projektą SAPOLL taip pat buvo organizuojama tarpvalstybinį veiksmų planą papildanti ir jo įgyvendinimui bei sėkmei svarbi veikla. Pirmiausia ja buvo siekiama suvienodinti tarpvalstybinėje teritorijoje turimą kompetenciją ir ja keistis, nes mokslinės žinios, informuotumo didinimo patirtis ir gamtininkų kompetencija šiame regione labai skiriasi. Visuomenės informavimo, komunikacijos, informuotumo didinimo ir dalyvavimu grindžiama mokslinė veikla buvo siekiama perspėti kuo daugiau žmonių apie problemas dėl laukinių apdulointojų nykimo. Be to, vykdamas projektą buvo sutelkti stebėtojų tinklai – darbo grupėse ir per mokymo kursus buvo kuriamas ir vienodinamas tarpvalstybinis gamtininkų tinklas; visoje tarpvalstybinėje teritorijoje vykdoma mokslinė laukinių apdulointojų stebėseną ir apibrėžtos apdulointojams bei jų funkcijoms svarbios teritorijos.

www.sapoll.eu

NAUJAS TINKLALaidės *THIS IS EUROPE* EPIZODAS – JAU INTERNETE

Naujausiame INTERREG tinklalaidės *This is Europe* epizode pristatomos istorijos iš visos Europos apie bendradarbiavimą, draugystę ir kaimynystę.

Nauja tramvajų linija jungia Prancūzijos Strasbūro miestą su Vokietijoje esančiu jo kaimynu Kėliu. Strasbūro judumo planuotoja Cathy Gebhart-Levy pasiima mus į kelionę per Reino upę, kad galėtume sužinoti, kaip naujasis tramvajus sustiprino santykius, menančius ilgą ir sudėtingą istoriją. Andrej Medved vadovauja Slovėnijos kaimui Šmarje ir keičia žinomas gyventojų mažėjimo tendencijas, įgyvendindamas novatoriškus plataus užmojo projektus, pagal kuriuos Europos galimybės atnešamos tiesiai į šią mažą bendruomenę. Galiausiai vykstame į nedidelį Ispanijos pakrantės miestelį, kuriame vienas žvejys sugalvojo, kaip derinti tradicijas ir inovacijas.

Klauskite ir užsiprenumeruokite čia: <https://this-is-europe.simplecast.com/episodes/neighbors>

TB – TARPVALSTYBINIS BENDRADARBIAVIMAS

EUROPOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ PROJEKTAS DĖL STATYBAI SKIRTŲ BIOLOGINIŲ IR IŠ ATLIEKŲ GAUNAMŲ IŠTEKLIŲ. STIPRINAMA ŽIEDINĖ EKONOMIKA

Pagal INTERREG VA Prancūzija (Lamanšas) ir Anglija remtą, ERPF lėšomis finansuotą projektą *Sustainable Bio & Waste Resources for Construction (SB&WRC)* keturi universitetai, dvi asociacijos, viena mažoji įmonė ir viena pasaulinė korporacija tarpvalstybiu mastu bendravo mokslinių tyrimų ir plėtros srityje, siekdami paversti nepakankamai naudojamus, nevertinamus šalutinius žemės ūkio produktus ir atliekas komerciškai perspektyviomis mažo anglies dioksido kiekio technologijomis grindžiamomis pastatų izoliavimo medžiagomis.

Sėkmingai įgyvendinant nusistatytus tikslus, pagal projektą SB&WRC buvo sukurti ir iš įprastinių visoje programos teritorijoje plačiai prieinamų šalutinių žemės ūkio produktų (kviečių šiaudų ir kukurūzų šerdžių) bei perdirbtų atliekų (poliesterio antklodžių) buvo pagaminti trys novatoriški mažo anglies dioksido kiekio technologijomis grindžiami statybos pramonei skirti terminės izoliacijos prototipai.

Projekto metu, siekiant padidinti energijos vartojimo efektyvumą pastatuose, buvo naudojamos atsinaujinančiais ištekliais ir taip buvo sudarytos sąlygos mažinti išmetamą CO₂ kiekį bei išsaugoti tokius gamtos išteklius, kaip mineraliai, naudojami gaminant įprastines pastatų izoliavimo medžiagas.

Projekto metu, siekiant padidinti energijos vartojimo efektyvumą pastatuose, buvo naudojamos atsinaujinančiais ištekliais ir taip buvo sudarytos sąlygos mažinti išmetamą CO₂ kiekį bei išsaugoti tokius gamtos išteklius, kaip mineraliai, naudojami gaminant įprastines pastatų izoliavimo medžiagas.

Taip pat svarbus buvo jo užmojis didinti Prancūzijos ir Anglijos statybos suinteresuotų subjektų informuotumą apie šių naujų statybos medžiagų pranašumus, skatinti juos toliau kurti prototipus pasibaigus projektui, siekiant užtikrinti gaminių komercializaciją ir spartinti platesnį jų taikymą. Siekdami išsiaiškinti nuomones ir lūkesčius, per renginius, praktinius seminarus, gamindami ir išbandydami mini prototipus ir praktiškai panaudodami prototipus bandymų vietose, per konferencijas, dviejose internetinėse – prancūzakalbėje ir anglakalbėje – bendruomenėse, per naujienlaiškius ir internetinę apklausą į projektą įsitraukė daugiau kaip 19 000 statybos specialistų.

Moksliniu lygmeniu tarpvalstybinis bendradarbiavimas sudarė sąlygas suburti visus retus mokslinei projekto sėkmei svarbius techninius gebėjimus ir užtikrinti kritinę suinteresuotųjų subjektų masę, kad būtų galima daryti tokią įtaką rinkos tendencijoms, kokią būtų sunku užtikrinti nacionaline partnerystėje.

ES finansuos 69% viso projekto biudžeto. Jos įnašas turėtų siekti apie 1,8 mln. EUR (1,26 mln. EUR iš ERPF).

<https://www.construction21.org/static/sbwrc-project.html>

<https://asbp.org.uk/sbwrc>

Nėra vieno visiems tinkamo regionų vystymosi ir konkrečiai teritorinio bendradarbiavimo recepto. Vis dėlto tokie principai kaip partnerystė, skaidrumas, subsidarumas ir pilietinės visuomenės dalyvavimas yra pagrindinė vystymosi politikos sąlyga. Jie stiprina viešojo ir privačiojo sektorių tarpusavio bendradarbiavimą ir gali susieti veiksmingumą su decentralizavimu bei aktyviu dalyvavimu.

Šie principai iniciatyvai INTERREG labai svarbūs. Visai stiprinama žmonių pasitikėjimą ir pagarbą INTERREG yra priemonė, kuri ne tik skatina sanglaudą Europos Sąjungoje, bet ir labai veiksmingai skleidžia Europos vertybes už Sąjungos teritorijos ribų. Visa tai itin svarbu remiant plataus užmojo Europos žaliojo kurso tikslų įgyvendinimą vietoje. ■

ES strategija dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono (ES SAJR) sveikina Šiaurės Makedoniją

2020 m. balandžio 2 d. prie ES strategijos dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono kaip devintoji šalis dalyvė prisijungė Šiaurės Makedonijos Respublika. Tai labai geros naujienos regioniniam bendradarbiavimui visame Adrijos ir Jonijos jūrų regione. Toliau Šiaurės Makedonijos ambasadorė Europos Sąjungoje Agneza Rusi Popovska ir Europos Komisijos generalinis direktorius Marc Lemaître sveikina naują ES SAJR narę.

Agneza Rusi Popovska

Šiaurės Makedonija tapo devintąja šalimi, dalyvaujančia ES strategijoje dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono (ES SAJR), prie kurios jau yra prisijungusios Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Kroatija, Graikija, Italija, Juodkalnija, Serbija ir Slovėnija. Dėkojame už paramą prisijungiant prie ES SAJR šeimos ir džiaugiamės galėsiantys padėti stiprinti regioninį bendradarbiavimą bei plėsti daugiapakopį politinį dialogą ir taip užtikrinti labiau integruotą ir tvaresnį Adrijos ir Jonijos jūrų makroregioną.

Regioninis bendradarbiavimas yra labai svarbus darnaus vystymosi aspektas ir išankstinė Europos integracijos proceso sąlyga. Prieigos prie jūros neturinti Šiaurės Makedonija yra įsikūrusi Adrijos ir Jonijos jūrų baseino pakraštyje, todėl

yra labai motyvuota stiprinti partnerystes ir ryšius, kurie skatina ekonomikos augimą ir klestėjimą regione, stiprina europines vertybes ir skatina jos integravimąsi į Europą.

Siekiant geresnių jungčių

Užduotis kartu su Italija ir Serbija koordinuoti ES SAJR sujungiamumo ramstį Šiaurės Makedonijai yra privilegija. Šį pasitikėjimą norime pateisinti aktyviai skatindami funkcinę transporto ir energijos tinklų integraciją tiek regione, tiek visoje ES. Geresnės transporto ir energijos jungtys labai svarbios ekonominei ir socialinei plėtrai, bet apčiuopiamų rezultatų galima pasiekti tik sprendžiant sunkumus ir naudojantis galimybėmis bendradarbiaujant ir koordinuotai.

2020 m. kovo mėn. Europos Sąjungai nusprendus pradėti stojimo derybas su Šiaurės Makedonija tikimės, kad mūsų dalyvavimas ES SAJR sustiprins ne tik regiono šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių integracijos į ES procesą, bet ir politinį strategijos aspektą. ES politikos įgyvendinimo patirties gilinimas gali tik sustiprinti Sąjungos galimybes regione įgyvendinti pokyčius ir padidinti kolektyvinį stabilumą, saugumą bei klestėjimą.

Koronaviruso pandemija labai aiškiai parodė tvirto bendradarbiavimo, koordinavimo ir solidarumo svarbą kovojant su krize ir socialiniais bei ekonominiais jos padariniais. Kaip pabrėžta 2020 m. gegužės mėn. ES ir Vakarų Balkanų Zagrebo aukščiausiojo lygio susitikimo deklaracijoje, atsisakius dabartinių izoliavimo priemonių, prasidės naujas tvirto bendradarbiavimo etapas, per kurį bus siekiama pašalinti didelį socialinį ir ekonominį krizės poveikį.

Europos Komisija pasiūlys patikimą ekonomikos ir investicijų planą, kuris turėtų paspartinti regiono ilgalaikį atsigavimą, paskatinti žaliąją ir skaitmeninę jo pertvarką, padidinti sujungiamumą ir sustiprinti socialinį vystymąsi. ES SAJR valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai turėtų pasinaudoti po koronaviruso atsirasiančiomis Europos atsigavimo galimybėmis ir nauja ES integracijos Vakarų Balkanuose dinamika, kad galėtų daug dėmesio skirti į rezultatus nukreiptam bendradarbiavimui ir damiai skatinti Adrijos ir Jonijos makroregiono vystymąsi.

Marc Lemaître

Šiaurės Makedonijos įsitraukimas į ES SAIR stiprina politinį šios strategijos aspektą ir didina jos vaidmenį konvergencijos ir plėtros procesuose, todėl ji tampa makroregionine plėtros strategija, apimančia penkias PNNP (Pasirengimo narystei paramos priemonės) šalis ir keturias ES valstybes nares. Lygiateisis bendradarbiavimas padeda mokytis vieniems iš kitų, išplėsti atitinkamą ES politiką Šiaurės Makedonijoje ir remia naujosios Komisijos prioritetus, daugiausia dėmesio skiriant pasaulyje stipresnei Europai ir Europos žaliajam kursui.

COVID-19 pandemija nusiaubė Europą ir visą pasaulį. Pati nuo koronaviruso smarkiai nukentėjusi ES teikia svarbią ir išskirtinę paramą Vakarų Balkanams. Ji užtikrino regionui daugiau kaip 3,3 mlrd. EUR finansavimą, kad jis galėtų atsižvelgti į būtiniausius sveikatos ir humanitarinius poreikius ir paremti vidutinės trukmės bei ilgalaikius socialinio ir ekonominio gaivinimo planus.

Tvarus ir įtraukus

Be to, 2020 m. gegužės 27 d. Komisija nustatė išsamų ir visa apimančią Europos gaivinimo planą, grindžiamą trimis pagrindinėmis vertybėmis: solidarumu, sanglauda ir konvergencija. Todėl manau, kad ES SAIR bendradarbiavimo sistema tikrai gali atlikti išskirtinį vaidmenį ne tik geriau reaguojant į pačius skubiausius poreikius vietoje, bet ir sudarant sąlygas tvaresniam bei įtraukesniam augimui Adrijos ir Jonijos jūrų regione.

Šiaurės Makedonija ateina pačiu laiku, kai Komisija, valstybės narės ir PNPP šalys programuoja 2021–2027 m. finansavimą.

Dabar pats laikas užtikrinti, kad ES SAIR prioritetai gerai atsispindėtų visuose susijusiuose ES fonduose ir būtų įgyvendinami bendradarbiaujant. Esu tikras, kad su kitų ES SAIR šalių administravimo institucijų pagalba Šiaurės Makedonija galės pasinaudoti makroregioninio bendradarbiavimo galimybėmis.

Kviečiu Šiaurės Makedoniją aktyviai dalyvauti visose ES SAIR valdymo struktūrose, atsinešti savo, kaip ES šalies kandidatės, patirties į visus susijusius sektorius ir remtis ja kartu su visomis kitomis regiono šalimis. Norint paskatinti ES SAIR šalių ekonomikos atsigavimą, paspartinti dvilypę – skaitmeninę ir žaliają – jų pertvarką ir padidinti jų teisingumą, atsparumą bei tvarumą ateities kartoms, prireiks visos teigiamos energijos. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.adriatic-ionic.eu/>

Emilija-Romanija traukia talentus ir kuria inovacijas

Istoriniais universitetais garsėjanti ir novatorišką gamybą puoselėjanti, gerą gyvenimo kokybę bei europinio lygio paslaugas siūlanti ir galingą transporto infrastruktūros sistemą turinti Emilija-Romanija yra strateginis Italijos ir Europos centras.

Emilija-Romanija yra vienas labiausiai ekonomiškai pažengusių Italijos regionų. Per pastaruosius 20 metų sukūrusi mokslinių tyrimų ir pramonės, darbo rinkos ir švietimo ryšių tinklą, ji užtikrino dinamiškumą, kuris leidžia prisitaikyti prie ekonominių svyravimų ir į juos atsižvelgti, ir taip sukūrė patrauklią bei inovacijoms palankią aplinką.

Šiandien Emilija-Romanija yra įsipareigojusi skatinti vystymąsi ir kurti ateitį visiems, ypač jaunimui ir jų atžaloms. Jie galės gyventi ir augti tokia Europos regione, kuris net atlikdamas platesnio masto pertvarką pasinaudojo galimybe tapti geriausiu pavyzdžiu, kaip galima įgyvendinti pokyčius.

Beveik 4,5 mln. gyventojų turinti Italijos centrinėje ir šiaurinėje dalyse įsikūrusi Emilija-Romanija yra pačiame labiausiai indus-

trializuotos šalies teritorijos centre. Ji gali pasigirti pavydėtina geografine padėtimi, jungiančia šiaurę ir pietus, o Viduržemio jūros regiono, Šiaurės ir Vidurio Europą – su Adrijos ir Jonijos jūrų regiono šalimis. Regiono pavadinimas kilęs nuo senovinio romėnų kelio *Via Emilia*, kuris yra turistų iš įvairių šalių traukos objektas, kaip ir tankiai apgyvendinta pakrantė.

Lygumas, kalnuotus regionus ir Apeninų kalnų masyvą apimančioje 22 452 km² plotą užimančioje Emilijoje-Romanijoje įsikūrusios devynios provincijos. Tarp jų ir sostinė – metropolinis Bolonijos miestas, galintis pasigirti XI a. įsteigtu seniausiu universitetu Vakarų pasaulyje.

Šis regionas yra vienas iš pirmaujančių šalies regionų žemės ūkio srityje, o jo ūkininkai kuria apie 6% BVP, iš dalies dėl veikiančių daugiau kaip 8 000 ūkininkų kooperatyvų. Siekdamas padidinti savo konkurencingumą, žemės ūkio sektorius pradėjo struktūrinę pertvarką ir ėmė gaminti kokybiškus produktus, įskaitant javus, bulves, kukurūzus, pomidorus, svogūnus, vaisius ir vyno gamybai skirtas vynuoges. Taip pat gerai išsivysčiusios galvijininkystė ir kiaulininkystė.

Pažangiųjų specializacijų skatinimas

Siekdamas užtikrinti tvirtą, atvirą, tvarią ir pasaulinę ekonomiką, regionas neseniai įsipareigojo įgyvendinti pažangiosios specializacijos strategiją – visoje Europoje taikomą priemonę, kuria siekiama gerinti viešųjų mokslinių tyrimų ir inovacijų (MTI) politikos veiksmingumą. Todėl jis investavo į šiuo metu regiono ekonomikos augimą skatinančius pramonės sektorius – pastatų ir statybos, žemės ūkio maisto produktų, mechatronikos ir mašinų gamybos – ir naujai atsirandančias gyvybės mokslų, didžiųjų duomenų ir kūrybinės ekonomikos sritis.

Siekdamas sustiprinti pokyčių veiksmus, regionas taip pat plėtoja IRT, žaliąją ekonomiką, sveikatingumą ir gerina gyvenimo kokybę, taip pat remia inovacijas, paslaugų modernizavimą ir gamybos sistemų tvarumą aplinkos atžvilgiu.

Per pastaruosius penkerius metus regiono ekonomika toliau augo ir jis tapo pirmaujančiu regionu Italijoje. BVP vienam gyventojui išliko daug didesnis už šalies vidurkį, kasmet svyruodamas nuo 0,5% iki 1,5%, o apskaičiuotas 4,1% pokytis nuo 2017 m. iki 2021 m. viršijo nacionalinį 2,3% vidurkį (įvertinti iki COVID-19).

Tradiciškai svarbią vietą Emilijos-Romanijos ekonomikoje užima eksportas: šis regionas yra antrasis Italijoje pagal eksporto vertę ir vienas iš pirmaujančių Europoje pagal vienam gyventojui tenkančią eksporto apimtį. Regiono eksporto augimas 2019 m., palyginti su 2018 m., buvo 4,8% ir gerokai viršijo nacionalinį rodiklį (+2,5%) ir Lombardijos bei Veneto rodiklius (atitinkamai 0,4% ir 1,1%). Per pirmuosius devynis 2019 m. mėnesius eksportas iš Emilijos-Romanijos viršijo 49 mlrd. EUR, atsilikdamas tik nuo Lombardijos. Tikrai gerai augo ir regiono turizmo sektorius: pasibaigus pirmiesiems dešimčiai 2019 m. mėnesių regione buvo apsilankę 57,4 mln. turistų (1,8% daugiau nei 2018 m.).

Galiausiai užimtumo lygis 2019 m. pasiekė 74,4%, o darbo vietų buvo daugiau kaip 2 mln.; taip jis priartėjo prie 2020 m. 75% Europos tikslo ir beveik 11 procentinių punktų viršijo nacionalinį vidurkį.

Šis reikšmingas faktas papildė regiono ekonominį turta, leidžiantį atsirasti platesnei perspektyvai. Emilijos-Romanijos regionas istoriškai yra žinomas dėl išskirtinės savo savybės, t. y. tai pačiai vertės grandinei priklausančių tam tikroje geografinėje srityje įsikūrusių organizacijų ir įmonių koncentracijos. Tai pavyko dėl įvairių palankių sąlygų: noro ir polinkio net su

konkurentais puoselėti verslumo dvasią, darant susijusį socialinį poveikį, socialinio dialogo ir nuolatinių švietimo ir verslo sistemų mainų. Gebėjimas paversti šias sąlygas bendru veiksmu yra vienas iš svarbiausių viso regiono ekosistemos pranašumų, kuris atlikto lemiamą vaidmenį įvairiose srityse, pirmiausia – skaitmeninės pertvarkos.

Sanglaudos politikos poveikis

2014–2020 programavimo laikotarpiu Emilija-Romanija maksimaliai pasinaudojo Europos regioninės plėtros fondo ir Europos socialinio fondo parama. Šis vienas iš Italijoje ir Europoje pagal šių išteklių naudojimo veiksmingumą ir finansuotų projektų skaičių pirmaujančių regionų suaktyvino ir susiejo teritorinę sistemą, apimančią valdžios institucijas, mažąsias, vidutines ir dideles įmones, mokyklas, universitetus, mokslo tiriamąsias institucijas ir trečiojo sektoriaus organizacijas. Finansuodama technologines inovacijas ir skatindama mokslininkų ir verslo atstovų tarpusavio bendradarbiavimą Emilija-Romanija sustiprino savo gamybos kompetenciją, pagerino energijos vartojimo efektyvumą ir su juo susijusią skaitmeninę kultūrą, visada atsižvelgdama į teritorijų galimybes ir gebėjimus nustatyti naujas vystymosi tendencijas. Tai paskatino ne tik našumą, bet ir MTI, socialinę atsakomybę bei inovacijas.

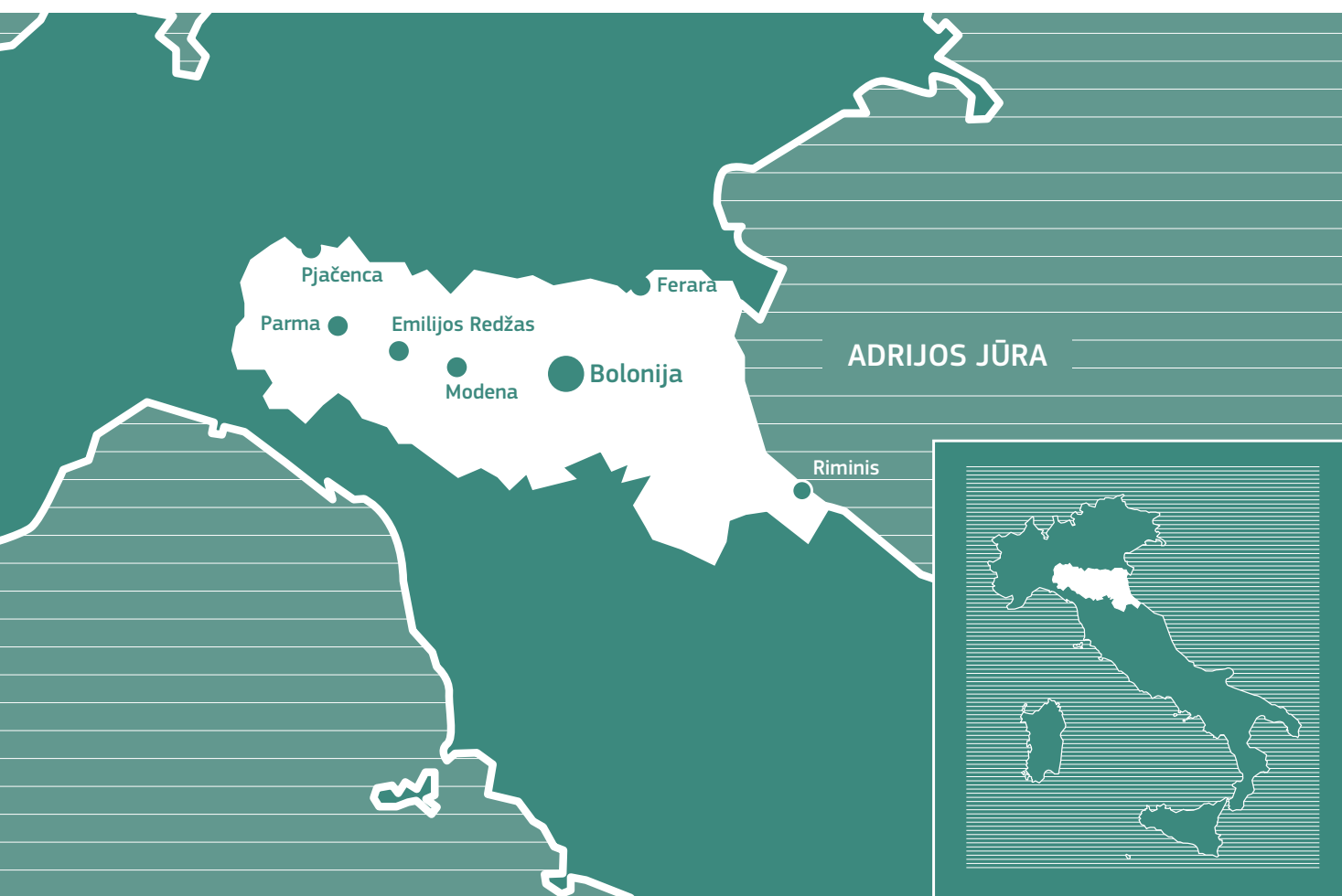
Socialinė darna ir sanglauda yra Emilijos-Romanijos DNR. Ir šiuo atžvilgiu regionas sugebėjo kiekvienoje srityje paversti sanglaudos politiką tikrove. Tai parodė baisus žemės drebėjimas 2012 m., kai ES ėmėsi neatidėliotų veiksmų siekdama padėti atkurti daugelį nukentėjusių vietovių, todėl buvo galima atnaujinti gamybos veiklą. Bendradarbiaujančios ir veiksmus tarpusavyje derinančios įmonės taip pat padėjo pradėti rekonstravimo darbus ir paskirstyti gamybą. Šis pasirengimas dirbti komandoje matyti ir šiandien, stengiantis įveikti dėl COVID-19 pandemijos susidariusią ekstremaliąją situaciją.

Šeši ekonomikos prioritetai

2014–2020 m. ERPF regioninė veiksmų programa buvo įgyvendinama kaip pažangaus ir tvaraus augimo skatinimo priemonė. Siekiant padidinti vietovių ir miestų patrauklumą, pagal regioninę politiką daugiausia dėmesio buvo skiriama žmo-

kajam ir teritoriniam kapitalui. Todėl, 2014–2020 m. nacionalines ir regionines lėšas padidinus 481,8 mln. EUR, buvo sukurtos naujos užimtumo ir verslo plėtros galimybės ir padidintas ekonominės sistemos konkurencingumas.

Regioninėje veiksmų programoje nustatyti šeši strateginiai Emilija-Romanijos ekonominės plėtros prioritetai: moksliniai tyrimai ir inovacijos siekiant užtikrinti technologijų perdavimą visoje gamybos sistemoje; IRT plėtra siekiant įdiegti itin spartų plėčią ryšį visame regione; verslo konkurencingumo ir patrauklumo didinimas siekiant plėtoti ekonomiką ir didinti užimtumą; perėjimas prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos siekiant mažinti regiono ekonomikos poveikį aplinkai; aplinkos ir kultūros išteklių pertvarkymas ir skatinimas, siekiant paskatinti turizmą ir pagerinti regiono kompetenciją; ir patrauklūs bei dalyvavimą užtikrinantys miestai, kuriuose būtų galima naudotis galimybėmis, užtikrinti socialinę įtrauktį ir taip galbūt iš naujo paskatinti tikrą dalyvavimą bendruomenėje.

2019 m. buvo panaudotos visos pagal ERPF 2014–2020 m. regioninę veiksmų programą skirtos lėšos. Buvo asignuoti 480 mln. EUR, t. y. 99.6% visos numatytos sumos. Per paraiškų teikimo procesus buvo atrinkta 3460 projektų, iš kurių 1407 jau buvo užbaigti, o bendros investicijos siekė 832,4 mln. EUR.

Kiekviena investicija įtraukta į ilgalaikio regiono augimo perspektyvą. Pavyzdžiui, daugiau kaip 23 mln. EUR skirta kultūros turtui pertvarkyti, siekiant paskatinti būsimą plėtrą kultūros ir turizmo srityse. Tuo remdamasis regionas nustatė strateginį vietos bendruomenių vaidmenį, siekdamas padidinti jų konkurencingumą ir supratimą, kad pasaulinė kompetencija labiau grindžiama teritoriniais gebėjimais gerinti savo tapatybę, didinti savo gamybą, socialinį ir kultūrinį kapitalą, ir pritraukti įmonių, žmogiškojo kapitalo bei novatoriškų ir didelės pridėtinės vertės projektų. Norint pasiekti abu tikslus, reikia užtikrinti sąsajas tarp viešųjų ir privačiųjų investicijų, taip pat tarp Europos, nacionalinių, regioninių ir vietos strategijų, kuriomis siekiama skatinti augimą, kurti darbo vietas ir gerinti gyvenimo kokybę.

Kitas prioritetas susijęs su parama mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, kurioje Emilija-Romanija akivaizdžiai sugeba brandinti idėjas, patirtį ir gebėjimus. Pagal ankstesnes iš ES lėšų finansuojamas programas regionas jau buvo pradėjęs kurti aukštųjų technologijų tinklą, siekdamas paskatinti regioninės inovacijų ekosistemos kūrimą. Šis tinklas turėjo didinamąjį poveikį su inovacijomis susijusiems pramonės moksliniams tyrimams, technologijų perdavimui, nes sukūrė pagrindą siekti tarptautinės reikšmės rezultatų. Jam tai pavyko sutelkiant dėmesį į du svarbius aspektus – tvarumą ir skaitmeninimą –, kurie parodė regiono gebėjimą priimti svarbius Europos lygmens iššūkius, bet kita ko, susijusius su didžiais duomenimis.

Tarptautinis pripažinimas

Tvirta ekosistema ir integruota regioninė MTI strategija buvo pagrindiniai pranašumai, dėl kurių šis regionas 2017 m. ir 2019 m. buvo pasirinktas dviem svarbiems tarptautiniams projektams. Pirmasis – tai Europos vidutinės trukmės orų prognozių centras, o antrasis – superkompiuteris *Leonardo*, pasižymintis išskirtiniu skaičiavimo pajėgumu, dėl kurio jis, jei šiuo metu būtų naudojamas, būtų galingiausias pasaulyje. Taip Bolonija prisijungtų prie Barselonos ir Helsinkio Europos našiosios kompiuterijos tinkle.

Ši svarbi skaitmeninė infrastruktūra grindžiama žmogaus intelektu. Todėl regionas daug investavo į vertingus šio sektoriaus gebėjimus naudodamasis Europos socialinio fondo veiksmų programų finansavimu, rengdamas antrosios pakopos studijų absolventų mokymo kursus, skirdamas dotacijas doktorantams bei mokslininkams ir daugiau kaip 900 000 EUR novatoriškoms aukštojo mokslo programoms, kurios yra skirtos didiesiems duomenims. Taip siekiama suteikti naujesiems absolventams reikiamų žinių ir gebėjimų, kad jie galėtų paversti didžiuosius duomenis informacija, turinčia didelę pridėtinę vertę organizacijoms, kuriose jie dirba. Dėl šių veiksmų ir regiono inovacijų ekosistemos tarptautiškumo Emilija-Romanija dabar yra regionas, traukiantis jaunus talentingus ir puikių gebėjimų užsienyje įgijusius žmones ir kviečiantis juos išbandyti karjerą savo srityje.

Įgyvendindamas sanglaudos politiką visoje savo teritorijoje, regionas toliau yra įsipareigojęs ir stengiasi stiprinti ryšius tarp institucijų, švietimo ir mokymo, mokslinių tyrimų sistemos ir ekonominės gamybos sistemos. Turėdama visa tai, ko pasiekė naudodamasi Europos lėšomis, ir laikydamosi strategijos, kuria galima užbėgti už akių šiandienos iššūkiams, Emilija-Romanija dabar yra pasirengusi tapti Europos duomenų slėniu ir gali imtis vadovaujamo vaidmens įgyvendinant ekonomiką ir visuomenę keičiančią skaitmeninę revoliuciją.

Regionas taip pat sugebėjo atsižvelgti į tokius šiuolaikinius iššūkius kaip COVID-19 epidemija. Vos per kelias savaites įmonės ir mokslinių tyrimų laboratorijos pasiūlė 190 mokslinių projektų įvairiose srityse: nuo sanitarinio valymo metodų, atstumo užtikrinimo technologijų arba nuotolinės veiklos iki naujų medicinos prietaisų. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.regione.emilia-romagna.it/>

Emilija–Romanija atnaujina įsipareigojimą kurti geresnę ateitį

Emilijos-Romanijos regiono prezidentas Stefano Bonaccini aiškina, kaip jo regionas išnaudoja visas ES finansavimo teikiamas galimybes investuodamas į aplinką, ekonomiką ir socialinį tvarumą.

Emilija-Romanija parodė puikiai gebanti naudotis ES lėšomis. Kaip manote, kokie veiksniai turėjo įtakos šiam gebėjimui?

Galėčiau išskirti bent du svarbiausius veiksnius. Pirmasis būtų administravimo institucijų gebėjimas pragmatiškai, greitai ir įsipareigojant paskirstyti finansavimą pagal teritorijų poreikius ir galimybes. Antrasis – tai pačios teritorijos (savivaldybių, lankytojų ir net atskirų žmonių) gebėjimas pasinaudoti įvairiausiomis galimybėmis, pavyzdžiui, renkantis novatoriškus gamybos procesus ar aukštojo mokslo studijas.

Emilijoje-Romanijoje šie du aspektai sulig kiekviena programa vis labiau vienas su kitu suaugo. Tačiau labai svarbus ir dar vienas veiksnys – socialinis dialogas. 2015 m. iškart po 2014–2020 m. ERPF ir ESF veiksmų programų patvirtinimo su visais regiono subjektais pasirašėme užimtumo paktą. Daugiau kaip 50 organizacijų, įskaitant darbdavių ir profesinių sąjungų asociacijas, vietos administravimo institucijas, trečiąjį sek-

torių, universitetus ir mokyklas, sistemingai kartu planavo Emilijos-Romanijos vystymąsi ir sanglaudos politiką. Daug dėmesio jie skyrė prioritetams ir veiksams siekiant bendro tikslo – sukurti kokybiškas darbo vietas ir taip padidinti pridėtinę regiono ekonomikos vertę. Šiandien jau įsipareigota skirti visus 2014–2020 m. programos išteklius, o nedarbas – iki pandemijos – per penkerius metus buvo sumažėjęs nuo 9% iki 5%. Mes panaudojame visas Europos lėšas ir visada sakau, kad, jei jų būtų galima gauti daugiau, išleistume dar daugiau. Šios lėšos bus vienas iš ramsčių, kuriuo bus grindžiamas mūsų artimiausių mėnesių atnaujinimo planas.

Jau kurį laiką rengiamasi 2021–2027 m. programavimo laikotarpiui. Kokie prioritetai nustatyti Emilijai-Romanijai?

Svarbiausias šiandienos prioritetas, atsižvelgiant į COVID-19 pandemiją, yra regiono atgaivinimas. Šiuo atžvilgiu labai palankiai vertiname tai, kad buvo patvirtintas mūsų prašymas leisti pakeisti su

Europos struktūriniais fondais susijusią strategiją, todėl jau skirta lėšų naujiems dėl koronaviruso krizės atsiradusiems poreikiams. Mes ir Toskana esame pirmieji Italijos regionai ir vieni pirmųjų Europoje, gavę leidimą pasinaudoti lankstumu, kuris buvo suteiktas ES Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyva (CRII). Todėl pasibaigus izoliavimo laikotarpiui pirmaisiais 8,3 mln. EUR finansuosime pramonės projektus ir mokslinių tyrimų centrus, kuriuose kuriami novatoriški sprendimai. Sveikatos sauga taps nauja Emilijos-Romanijos pramonės veiklos sritimi. Komisijos pripažinimas sustiprina mūsų tikėjimą, kad einame teisingu ir tinkamu keliu siekdami neabejotinai palikti užnugaryje pastaraisiais mėnesiais mūsų gyvenimą taip pakeitusią ekstremaliąją situaciją, naudodamiesi papildomais ištekliais.

Ateinančiu 2021–2027 m. laikotarpiu turėsime spręsti naujus socialinius ir teritorinius sunkumus ir dvigubai sustiprinti pastangas siekdami užtikrinti šiek tiek kitokį nei ankstesnis vystymosi modelį. Svarbiausi naujojo Europos fondų progra-

“*Toliau dirbsime stengdamiesi užtikrinti, kad Bolonija ir Emilija-Romanija taptų didžiuliu naujųjų mokslo šakų inkubatoriumi ir Europos mokslinių tyrimų centru, kuriame būtų galima priimti pagrindinius naujojo amžiaus iššūkius.*”

mavimo ir naujojo pakto, kurį pasirašysime, aspektai bus aplinka, ekonomika, socialinis tvarumas ir kokybiškas užimtumas. Mūsų tikslas – pereiti prie visiškai tvarios gamybos, todėl investuojame į žmogiškąjį kapitalą, teritorines galimybes, klimato kaitai atsparų žemės ūkį, atsinaujinančiąją energiją ir žiedinę ekonomiką, skaitmeninimą, naują gerovę ir mūsų socialinių paslaugų modernizavimą, taip pat į tradicinius pramonės sektorius, kuriems tenka spręsti su inovacijomis susijusius uždavinius. Naujojo žaliojo kurso idėja yra galimybė, kurios negalime praleisti, ypač šioje vienoje iš labiausiai užterštų šalies teritorijų.

Papasakokite apie Emilijos-Romanijos duomenų slėnį. Kaip prasidėjo šis plataus užmojo projektas?

Didieji duomenys šiandien yra naujojo ekonominio ir socialinio vystymosi žaliava. Emilijoje-Romanijoje stengiamės sukurti galingiausią infrastruktūrą, kuri būtų naudinga tiek regiono, tiek šalies augimui, o į ateitį investuojame tikriausiai tiek, kiek neinvestuoja nė vienas kitas

Italijos regionas arba investuoja nedaugelis kitų Europos regionų. Emilijos-Romanijos duomenų slėnio projektas stiprina mokslo tiriamąsias institucijas ir mūsų teritorijos kompetenciją – Emilijoje-Romanijoje jau sutelkta 70% Italijos kompiuterijos pajėgumų –, todėl galima planuoti rytojaus darbą, verslą ir visuomenę. Tikime savo gebėjimu didinti kompetenciją, dalytis žiniomis, kurti tinklus mokslo sistemoje ir taip padidinti mūsų regiono patrauklumą. Tai taip pat įmanoma dėl Italijos vyriausybės paramos ir galimybių, kurias teikia Europa, projektai ir itin vertingas žmogiškasis kapitalas.

Kaip jis bus plėtojamas toliau?

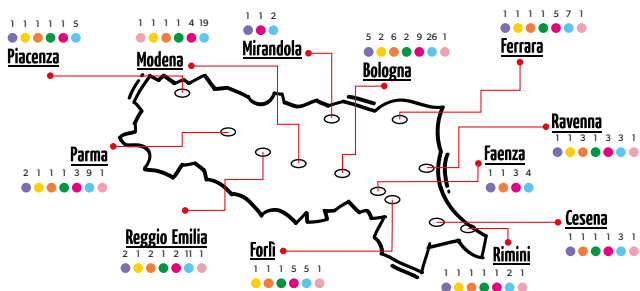
Toliau dirbsime stengdamiesi užtikrinti, kad Bolonija ir Emilija-Romanija taptų didžiuliu naujųjų mokslo šakų inkubatoriumi ir Europos mokslinių tyrimų centru, kuriame būtų galima priimti pagrindinius naujojo amžiaus iššūkius. Darbas Bolonijos technopolio (*Tecnapolo*) statybvietyje niekada nesustojo, net per pandemijos piką. Po kelių savaitių užbaigsime pirmuosius blokus, kuriuose bus įrengti

Europos vidutinės trukmės orų prognozių centro (ECMWF) kompiuteriai. Ir tai dar ne viskas: į technopolį atkeliaus superkompiuteris *Leonardo*, o pagal projektą *Copernicus* rengiamės priimti apie 250 mokslininkų. Savo strategija siekiame dviejų prioritetų: sustiprinti šias investicijas, kad regiono bendruomenė galėtų visapusiškai naudotis šiuo išskirtiniu konkurenciniu pranašumu, ir investuoti į žmogiškuosius bendruomenės išteklius. Duomenys puikiai skatina vystymąsi, bet tik jei yra žmonių, kurie geba naudotis jais optimaliai ir atsižvelgdami į kiekvieno interesus. Ruošiamės ateičiai, nes ji prasideda čia – tuo labiau, kad pokyčiai skirti bendruomenių ir žmonių gerovei. Todėl Europos fondai ir integruotas jų naudojimas yra išskirtinė regioninės politikos priemonė. ■

Aukštųjų technologijų tinklas ir *Clust-ER* asociacijos

MAPPA DELLA RETE REGIONALE DELL'INNOVAZIONE

- RETE ALTA TECNOLOGIA**
82 laboratori di ricerca industriale e 14 centri per l'innovazione uniti in rete
- RETE DEI TECNOPOLI**
10 infrastrutture dislocate in 20 sedi sul territorio
- RETE DEGLI INCUBATORI**
75 strutture a supporto della creazione e dello sviluppo di impresa
- RETE MAN-ER**
22 laboratori di fabbricazione digitale e manifattura avanzata uniti in network
- LABORATORI APERTI**
10 spazi attrezzati con soluzioni tecnologiche avanzate per favorire il confronto e la collaborazione
- RETE TERRITORIALE SPAZI AREA 53**
10 spazi ospitati dai Tecnopoli per fornire servizi e informazioni
- RETE DEGLI ISTITUTI TECNICI SUPERIORI (ITS)**
7 scuole di alta tecnologia e 20 percorsi biennali post diploma

86 pramonės mokslinių tyrimų laboratorijas ir 14 inovacijų centrų dvidešimtyje technopolio vietų apimantis Emilijos-Romanijos aukštųjų technologijų tinklas teikia kompetenciją, priemones ir išteklius verslo plėtrai. Naudodamasis viešųjų ir privačiųjų organizacijų, universitetų ir mokslinių tyrimų įstaigų tarpusavio sąsajomis, tinklas sieja mokslinių tyrimų ir gamybos sritis. Labai svarbus esminis šios regioninės inovacijų ekosistemos pranašumas yra jos gebėjimas perduoti mokslinių tyrimų rezultatus įmonėms. 2018 m. stiprinant tinklą buvo įsteigtos *Clust-ER* asociacijos – viešųjų ir privačiųjų organizacijų (mokslinių tyrimų centrų, įmonių, mokymo paslaugų teikėjų) bendruomenės. *Clust-ER* asociacijose tinklo mokslinių tyrimų ir inovacijų centrai palaiko ryšius su įmonėmis ir aukštojo mokslo įstaigomis koordinuodami veiklą ir pasiūlydami strategiją regiono ekonomiką skatinantiems sektoriams: žemės ūkio produktų, pastatų ir statybos, energetikos ir tvarumo, kultūros ir kūrybos, sveikatos ir gerovės, paslaugų inovacijų, mechatroninės inžinerijos ir automobilių.

Emilijos-Romanijos aukštųjų technologijų tinklas buvo paremtas 128 mln. EUR vertės investicijomis, iš kurių 90 mln. EUR skyrė ERPF.

<https://www.retealtatecnologia.it/>

Regionų duomenimis grindžiami SUPER rezultatai

Pačioje Bolonijos didžiųjų duomenų technopolio širdyje – regiono duomenų slėnyje – vykdomas projektas SUPER, pagal kurį kuriama skaitmeninė infrastruktūra. Ja naudojantis bus apdorojami didžiuliai kiekiams duomenų ir stiprinamos paslaugos, siekiant užtikrinti aukšto lygio mokslinius tyrimus ir plačiai pritaikomas technologines inovacijas. Pagal šį projektą ypatingas dėmesys bus skiriamas genomikai, regeneracinei medicinai, biobankams, pažangiosioms medžiagoms ir novatoriškoms gamybos sistemoms. Tai atvers regionui – kuriame sutelkta 70% visų Italijos kompiuterijos pajėgumų ir kuris jau greitai pakils iš 19-os į 5-ą pasaulio reitingų vietą – didžiules galimybes tapti svarbiu tarptautiniu didžiųjų duomenų ir dirbtinio intelekto centru.

Moksliniams tyrimams ir inovacijoms remti pagal projektą *Supercomputing Unified Platform Emilia-Romagna* iš ERPF skirta apie 4 mln. EUR.

<https://www.regione.emilia-romagna.it/datavalley>

Modena atveria kultūros srities bendradarbiavimui skirtą laboratorinę erdvę

Ši buvusioje Modenos elektrinėje įrengta atviroji laboratorija priklauso regioniniam tinklui, apimančiam 10 panašių regiono sostinėje esančių vietų. Kiekviena laboratorija skirta prioritetiniams kiekvienos urbanistinės teritorijos klausimams ir suteikia gyventojams su skaitmeniniu dalyvavimu ir įtrauktimi susijusių galimybių. Modenoje daugiausia dėmesio skiriama kultūrai, teatrui ir kūrybiškumui, laisvai samdomų darbuotojų tarpusavio bendradarbiavimo puoselėjimui, pradedančiosioms įmonėms, institucijoms ir piliečiams, siekiant kurti pažangias IRT paslaugas, kurios didintų miesto patrauklumą ir skatintų dalyvavimą.

Pramonės teritorijos pertvarkymui ir Modenos atvirosios laboratorijos valdymui ERPF skyrė 3 mln. EUR iš visų 3,9 mln. EUR vertės investicijų.

<http://www.laboratoriaperti.it/modena>

Moksliniai tyrimai ir inovacijos susiejamos su gamyba

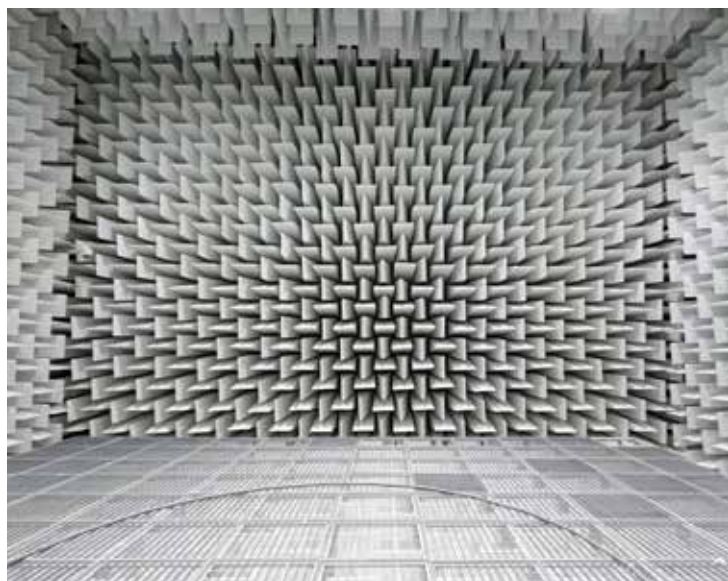
Feraros technopolis – tai pramonės mokslinių tyrimų ir technologijų perdavimo kompleksas, kuriame net mažiausios gamyklos gali rasti tinkamų mokslinių tyrimų ir išbandyti naujus gamybos metodus, veiksmingesnes medžiagas ir novatoriškus gaminius.

Tai svarbus žingsnis įveikiant mokslinių tyrimų bei inovacijų atotrūkį nuo gamybos. Jame gamyklos galės pasinaudoti pažangiosiomis technologijomis grindžiama mokslinė įranga ir labai kvalifikuotų mokslininkų gebėjimais, kurie nuolat atnaujinami palaikant reguliarius ryšius su pagrindinių mokslinių tyrimų pasaulio atstovais.

ERPF remiamame technopolyje veikia laboratorijos, skirtos medicinai taikomoms biotechnologijoms; pažangiajai mechanikai; architektūros bei miestų atkūrimui ir kultūros turto pertvarkymui ir restauravimui; aplinkai, vandeniui, žemei ir buveinėms.

MechLav – tai pramonės mokslinių tyrimų laboratorija, kurios specializacija yra mechatronika ir varikliai, paslaugų inovacijos ir skaitmeninimas. Ji yra prisijungusi prie aukštųjų technologijų tinklo, kuris nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis skatina rengti įvairius mokslinių tyrimų projektus su vietos įmonėmis, siekiant sudaryti tikros partnerystės susitarimus.

<http://www.unife.it/international/research/technopoles#null>

Čezenos dėmesys jauniausiai kartai

Naudojantis 1,2 mln. EUR ERPF parama Čezenos bibliotekoje *Malatestiana* vykdomi darbai, siekiant atnaujinti kino centrą ir išplėsti vaikų biblioteką. Į regiono meno, kultūros ir aplinkos išteklių gerinimą bus investuojama iš viso 2,95 mln. EUR. Vaikų biblioteka bus perkelta į dabartinį dalykinės literatūros skyrių, todėl dvigubai padidės erdvė, skirta vis gausesniems jaunesiems skaitytojams, kurių skaičius per pastaruosius 12 mėnesių padidėjo 38%. Kino centras bus perkeltas į pirmą aukštą, kuriame numatyta teikti naujas paslaugas, įskaitant 50 vietų teatrą ir naują paskaitų salę bei parodų erdvę.

Tai vienas iš dvidešimties projektų, pristatytų per 2018 m. kultūros savaitę *Diverse EnERgies*, per kurią buvo numatyta pertvarkyti regiono kultūros turta.

<http://www.comune.cesena.fc.it/malatestiana/ragazzi>

Biomedicinos kaimas klesti sveikoje aplinkoje

Daugiausia ERPF lėšomis finansuojamas Mirandolos technopolis šiandien yra prisijungęs prie Italijoje saulygių neturinčios novatoriškos integruotos sistemos, kuri aprūpina vietos įmones ir palaiko stiprius ryšius su Modenos universitetu bei Emilijos Redžu. Biomedicinos kaimas gali skatinti investicijas ir geriau atsižvelgti į poreikius sveikatos sistemoje, kuri yra vis labiau orientuojama į individualizuotą ir tiksliąją mediciną. Technopolis bus plečiamas įtraukiant dvi naujas laboratorijas, bendram darbui skirtas erdves, prototipams kurti skirtą erdvę, kurioje bus teikiamos paslaugos įmonėms, ir naują pradedančiųjų įmonių inkubatorių su specialiai šioms įmonėms skirtais biurais ir laboratorijomis. Į šią infrastruktūrą jau investuota 4 250 000 EUR, o 3 828 000 EUR iš šios sumos skyrė ERPF.

Naujieji technopoliai siūlo mokytis diplomus ir akademinį laipsnį įgijusiems absolventams, o 2019 m. prasidėjo pirmosios Modenos universiteto ir Emilijos Redžo magistrantūros studijos. Spartesnio inovacijų diegimo infrastruktūra, ryšiai su regiono aukštųjų technologijų centru ir santykiai su nacionaliniais bei tarptautiniais tinklais sustiprins vietos ekosistemą. O tai savo ruožtu paspartins plėtros dinamiką, pagerins sektoriaus konkurencingumą ir pritrauks daugiau jaunų talentų ir aukšto lygio mokslinių gebėjimų.

<http://www.distrettobiomedicale.it/il-tecnopolo-veronesi-di-mirandola/>

Tinkami veiksmai tvaraus judumo link

Siekdamas įgyvendinti ES išmetamų klimato kaitą skatinančių teršalų kiekio mažinimo tikslus, Emilijos-Romanijos regionas remia tikslinius viešojo transporto srities ir tvaraus judumo skatinimo veiksmus. Pagal juos, naujinant transporto priemonių parką, perkami metanu, suskystintomis naftos dujomis (SND) varomi ir hibridiniai nedidelio poveikio aplinkai autobusai ir troleibusai. Iki 2020 m. į kelius išriedės 170 žaliųjų vietinio susisiekimo transporto priemonių, iš kurių 125 naudojamos jau dabar. Be to, rengiamas vien elektrinių transporto priemonių parkas ir dvi bandomosios SND tiekimo naujesiems autobusams sistemos.

Nedidelio poveikio aplinkai viešojo transporto priemonėms pirkti pasinaudota daugiau kaip 18 mln. EUR finansavimu iš ERPF. Iš šio fondo pažangiosios transporto sistemos veiksams ir tvariam judumui skirta iš viso 28 mln. EUR.

<https://url.emr.it/qd857h0v>

Dėmesio centre – Campovolo

Šis naudojantis ES dotacija 2018 m. pradėtas *Campovolo* teritorijos pertvarkymo projektas bus iškilmingai atidarytas 2020 m. rugsėjo 12 d. Italijos dainininko ir dainų kūrėjo Luciano Ligabue koncertu.

Vienintelė pasaulyje tokio pobūdžio infrastruktūra per didelio masto renginius po atviro dangumi gali priimti iki 100 000 žmonių, užtikrindama maksimalų saugumą ir lengvą susisiekimą aplink Emilijos Redžo oro uostą *Campovolo*. Projektui taip pat skirtas 1,7 mln. EUR viešasis finansavimas iš Emilijos-Romanijos regiono ir 2014–2020 m. ERPF.

Pakeitus daugiau kaip 20 ha oro uosto teritorijos paskirtį, mieste padaugės pramogų ir socialinio susibūrimo galimybių, nes bus sukurta didelio masto nacionaliniams ir tarptautiniams renginiams tinkama vieta. Naudojantis kraštovaizdžio formavimo ir aplinkos inžinerijos priemonėmis susisiekimo keliai, erdvi priėmimo sritis, dideliems renginiams skirta arena ir paslaugų bei užkulisų erdvės suprojektuotos siekiant užtikrinti žiūrovams ir klausytojams kuo geresnį matomumą bei akustiką, bet ir kuo mažesnę akustinę poveikį gyvenamosioms miesto teritorijoms.

<https://www.cvolo.it/?>

Kiekviena nuotrauka pasakoja istoriją

„#EUinmyregion“ yra bendra komunikacijos kampanija, kuria siekiama stiprinti ES finansuojamų projektų matomumą visoje Europoje. Pasitelkus komunikavimo priemones ir pagalbą, vadovaujančiosios institucijos ir projektų paramos gavėjai skatinami parodyti piliečiams, ko jie kartu su ES gali pasiekti regione.

2020 m. partneriai, pavyzdžiui, vadovaujančiosios institucijos ir projektų paramos gavėjai skatinami teikti nuotraukas atvirukų konkursui, siekiant laimėti 300 atvirukų ir pristatymą vykdamant Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato komunikacijos veiklą. Štai atrinktos konkursą nugalėjusios nuotraukos.

EU IN MY REGION

01 Projekto **Acuinano** partneriai Ispanijoje ir Portugalijoje kuria metodus, kuriais galima nustatyti metalines nanodaleles ir jų poveikį vandens ekosistemoms ir akvakultūros produktams.

02 **Linking Alps** – rengiamos novatoriškos priemonės ir strategijos, kuriomis galima susieti judumo informacijos tarnybas iškastinio kuro atsakiusioje Alpių erdvėje Austrijoje.

03 Vykdydamos tvariai turizmo plėtrai skirtą projektą **Croatia Medfest** aštuonios Viduržemio jūros regiono šalys dalijasi kulinarinio paveldo patirtimi.

04 Pagal projektą **EUCycle** įgyvendinama geresnė politika ir sprendimai, kuriais siekiama atsieti transportą nuo iškastinio kuro ir taip paskatinti važinėjimą dviračiais Vengrijos, Belgijos, Vokietijos, Lenkijos ir Italijos regionuose.

05 Ispanijoje vykdamas projektą **Our Way**, per *Greenways* tinklą šešiuose regionuose propaguojamas, saugomas ir plėtojamas kultūros ir gamtos paveldas.

06 Pagal ES finansuojamą Portugalijoje Azorų salose vykdomą projektą **Goreana Tea Factory and Plantation** kuriamos naujos kininio arbatmedžio (*camelia sinensis*) arbatos rūšys.

07 Pagal projektą **SOUTH BALTIC MANORS** skatinant tarpvalstybinius istorinius paminklus Lietuvoje, Lenkijoje, Danijoje ir Vokietijoje, siekiama padėti apsaugoti ir plėtoti regionų paveldą ir turizmą.

08 Pagal projektą **TecnOlivo** alyvmedžių auginimo ūkiuose Ispanijoje ir Portugalijoje taikant tiksliojo žemės ūkio metodus augintojams padedama stebėti savo kultūrinius augalus, o gamintojams – priimti sprendimus.

09 Projektas **IndieCade** parėmė pirmąjį tarptautinį nuo 2016 m. rengiamą nepriklausomų žaidimų festivalį. 2019 m. spalio mėn. Paryžiuje suorganizuotą renginį bendrai finansavo ERPF, kartu su partneriu *Paris Games Week*. 2020 m. *IndieCade* festivalis vyks internetu spalio 16–24 d.

10 Pagal projektą **NAPOCTEP**, kuriuo daugiausia dėmesio skiriama su Napoleonu susijusiam kultūros paveldui, kuriamas tvaraus turizmo produktas, siekiant užtikrinti ekonominę veiklą Ispanijoje ir Portugalijoje.

11 Pagal projektą **River Promenade III** plėtojama Estijoje ir Rusijoje esanti teritorija, siekiant paversti ją turizmui ir verslo plėtrai patraukliu tarpvalstybiniu regionu.

12 **Medtech4Europe** partneriai Vengrijoje, Prancūzijoje ir Nyderlanduose gerina mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų politiką, kad ja būtų galima geriau remti medicinos technologijas ir ES sveikatos priežiūrą.

09

10

11

12

DAUGIAU INFORMACIJOS

Daugiau informacijos apie tai, kaip dalyvauti:
www.euinmyregion.eu

#EURegionsWeek. Trys vienoje

Rengiant 2020 m. Europos regionų ir miestų savaitę kyla dvi problemos: kaip surengti didelio masto renginį popandeminiame pasaulyje ir išnagrinėti rekordiškai daug partnerių paraiškų? Sprendimas – trys savaitės vietoj vienos!

Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato ir Regionų komiteto bendrai organizuojama 18-oji ES regionų savaitė tiesiogiai turėjo vykti Briuselyje (Belgija) 2020 m. spalio 12–15 d. Tačiau suorganizuoti 500 renginių ir laikytis saugaus atstumo taisyklių per iš pradžių numatytą vieną savaitę būtų buvę beveik neįmanoma.

Todėl dabar ši savaitė pailginta iki trijų, daugiausia renginių organizuojant internetu, pagrindinius politinius renginius (pavyzdžiui, piliečių dialogus arba REGIOSTARS apdovanojimus) mišriu – fiziniu ir internetiniu – formatu, o parodas ir susijusius pristatymus – vietoje.

Per šias tris savaites, kurioms pasirinktas šūkis *Atkurti Europą kartu* (angl. *Restart. Europe. Together*), viena po kitos bus nagrinėjamos šios trys 2020 m. renginio temos:

- spalio 5–9 d. – **Daugiau galių piliečiams**,
- spalio 12–15 d. – **Sanglauda ir bendradarbiavimas**,
- spalio 19–22 d., **Žalioji Europa**, bendradarbiaujant su *Žaliąja savaitę*.

Ši savaitė yra didžiausias kasmetinis Briuselyje vykstantis sanglaudos politikai skirtas susibūrimas. 2019 m. jis pasiekė rekordą, pritraukęs daugiau kaip 9 300 dalyvių – be kita ko, vietos ir regionų atstovų, vadovaujančiųjų ES institucijų, projektų vykdytojų, ekspertų, akademikų – ir daugiau kaip 300 žiniasklaidos atstovų.

Šių metų renginiui gauta dvigubai daugiau paraiškų nei praėjusiais metais ir 2020 m. REGIOSTARS apdovanojimams, t. y. kasmetiniam konkursui, per kurį atrenkami geriausi projektai, demonstruojantys kompetenciją ir naują požiūrį į regioninę plėtrą, pateikti 206 projektai – dar vienas rekordas. Šis puikus rezultatas patvirtina kasmet pastebimą dalyvavimo didėjimo tendenciją.

Konkursas rengiamas šiose penkiose kategorijose: pramonės pertvarka; žiedinė ekonomika; įgūdžiai ir švietimas kuriant skaitmeninę Europą; piliečių dalyvavimas; jaunimo įgalėjimas per 30 INTERREG įgyvendinimo metų.

Šiemet su trumpais visų dalyvių pristatymais galima susipažinti konkurso dalyvių platformoje adresu <https://regiostarsawards.eu/>.

Nepriklausoma komisija išrinko iki 5 finalistų kiekvienoje kategorijoje. Jie buvo paskelbti liepos 9 d. Po šios datos skirti balsai bus toliau skaičiuojami finalistams, kurie varžysis dėl REGIOSTARS 2020 publikos simpatijų apdovanojimo. Sėkmės visiems dalyviams! ■

SAVAIS ŽODŽIAIS

PANORAMA
dėkinga už Jūsų
indėlių!

„Savais žodžiais“ – tai žurnalo *Panorama* skiltis, kurioje vietos, regioninio, nacionalinio ir Europos lygmenų suinteresuotieji subjektai dalijasi savo planais 2014–2020 m. laikotarpiui ir išsako savo nuomonę apie itin svarbias

sanglaudos politikos po 2020 m. diskusijas. *Panorama* laukia atsiliepimų Jūsų gimtąja kalba. Juos galėsime skelbti būsimuose numeriuose. Susisieki su mumis adresu **regio-panorama@ec.europa.eu** dėl tolesnės informacijos apie Jūsų atsiliepimo pateikimo terminus ir rekomendacijas.

Viskas vyksta Europos miestuose

Ivo Banek
„Eurocities“ komunikacijos direktorius

Savivaldybės policija perka produktus namie besizoliuojantiems vyresniojo amžiaus žmonėms. Viešbučiai paverčiami benamių pastogė. Koronavirusui sustabdžius gyvenimą, autobusai ir metro toliau veža medicinos darbuotojus į darbą, dažnai nemokamai. Kultūros renginiai persikelia į internetą – arba aplanko žmones namuose pasitelkiant gatvėse įrengtus kino ekranus.

Visi šie vaizdai iškilo man prieš akis išgirdus Europos Komisijos pirminkę Ursula von der Leyen sakant: *Tai proga Europai*, kai buvo pasiūlytas 750 mlrd. EUR gaivinimo fondas,

kuris turėtų padėti Europos Sąjungai *atsigauti ir paruošti dirvą naujai kartai*.

Miestai nuo COVID-19 krizės nukentėjo labiausiai, bet reagavo skubiai ir labai kūrybingai, apsaugodami pažeidžiamiausias žmones, pritaikydami viešąsias paslaugas ir paremdami vietos įmones.

Bet situacija neatidėliotina. Miestai viršijo savo biudžetų ribas. Be papildomo finansavimo jie bus priversti nutraukti paslaugas. Italijoje girdėjau, kaip vienas į nevirtį puolęs meras sakė, kad pirmiausia, prieš mažindamas vyresniojo amžiaus žmonių ar neįgaliųjų priežiūrą arba pašalpas nepriteklių patiriančioms šeimoms, jis yra pasirengęs išjungti viešąjį apšvietimą.

Niekas nenori, kad miestai naktį turėtų išjungti šviesas. Aš manau, kad jie iš tikrųjų gali nušviesti kelią į Europos atsigavimą. Yra daug įkvėpiančių pavyzdžių. Vienas jų – izoliavimo priemonės švelniantis Londonas tampa miestu be automobilių. Keliai bus skirti pėstiesiems, dviratininkams ir autobusams, kad, kaip sakė meras, „Londono gatvės pasikeistų ir būtų tinkamos žmonėms“. Tas pats vyksta ir kituose miestuose: Paryžiuje, Milane ir Budapešte, o dar daugiau miestų permodeliuoja savo viešąsias erdves žalėnei, švaresnei ir sveikesnei ateičiai.

Amsterdamas priėmė naują miesto ekonomikos gaivinimo sistemą – *žiedo modelį*. Pagal jį atsakoma tradicinių ekonomikos

paradigmu, o svarbiausiais laikomi visų gyventojų poreikiai ir gerovė bei aplinka.

Be to, miestai dalijasi patirtimi ir geriausia praktika, pavyzdžiui, EURO CITIES platformoje *COVIDnews*, tikėdamiesi pasimokyti vieni iš kitų ir padėti vieni kitiems peržengdami sienas – įgyvendindami Europos solidarumą praktiškai.

Europa turi progą miestuose. Vis dėlto neaišku, kiek plataus užmojo gaivinimo fondo pasieks vietos lygmenį. Šiuo metu dauguma priemonių skiriamos valstybėms narėms nepaaiškinant, kiek bus atsižvelgiama į miestų valdžios nuomonę. Tai reikia pakeisti.

Pasaulinė koronaviruso krizė tapo išbandymu Europai. Būtent mūsų miestuose ir paaiškės, ar šį išbandymą atlaikysime. Norint atsižvelgti į piliečių ir įmonių poreikius, reikia stipresnio ir struktūriškesnio miestų dalyvavimo. Mums reikia naujo miestų, regionų, šalių ir Europos Sąjungos bendradarbiavimo.

Tai proga Europai. Dabar pats laikas. ■

Audito bendruomenė suteikia patikinimą dėl ESI fondų

Glaudų valstybių narių auditorių tarpusavio dialogą ryžtingai remiantis Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato audito direktorius Franck Sébert, einantis šias pareigas nuo 2014 m., dalijasi asmenine patirtimi apie ESI fondų audito bendruomenės bendradarbiavimą ir ryšius.

Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) auditas – tai darbas aplinkoje, kurioje taikomos labai išplėtos techninės taisyklės bei procedūros ir veikia daugybė suinteresuotųjų subjektų. Jis susijęs su didžiuoliais finansiniais interesais, itin plataus masto investicijomis ir intervenciniais veiksmais. Atsakomybė už fondų valdymą yra bendra. Todėl labai svarbu, kad ir Komisijos, ir valstybių narių auditoriai laikytųsi darnaus požiūrio ir vieno-
dai suprastų patikinimo sistemą.

Komisijos audito tarnybos, valstybėse narėse veikiančios audito institucijos ir ESI fondų audito bendruomenė dažnai ir visapusiškai bendrauja. Kai kurie klausimai turi būti koordinuojami su viena valstybe nare arba audito institucija, o kiti gali būti horizontalesni ir svarbūs visose valstybėse narėse veikiančioms institucijoms.

Papasakokite, kaip bendradarbiauja ESI fondų audito bendruomenė

Pirmiausia Komisijos auditoriai ir tų valstybių narių auditoriai, kurie prisijungia prie Komisijos auditų, siekdami įgyti bendros patirties ir ja pasidalyti, kasdien tiesiogiai bendrauja ir keičiasi informacija. Labai svarbi dvišalių mainų galimybė yra metiniai audito koordinavimo susitikimai: Komisijos audito tarnybos kartą per metus susitinka su kiekvienos

valstybės narės audito institucijomis, kad galėtų suderinti savo auditų planus ir metodus. Ši pareiga taip pat numatyta Bendrųjų nuostatų reglamente.

Vis dėlto su valstybių narių auditoriais bendraujame daugiau, nei numatyta teisės aktuose. Jau beveik tris dešimtmečius Komisijos audito tarnybos ir valstybių narių kontrolės įstaigos valstybėse narėse rengia metinius plenarinius susitikimus. Be to, du ar tris kartus per metus Briuselyje vyksta daugiašaliai techniniai susitikimai, per kuriuos galima aptarti naujausius su bendrais audito būdais ir metodais susijusius sunkumus ir išsiaiškinti susijusius teisės aktus. Tinklo veikloje dalyvaujantys kolegos gali susitikti ir pasikeisti patirtimi bei geraja praktika.

Dar labiau išplėtojome praktiką, pagal kurią steigiamos konkrečiais klausimais kartu dirbančių Komisijos audito tarnybų ir suinteresuotųjų valstybių narių auditorių neoficialios *ad hoc* darbo grupės, o jose pasiekti rezultatai teikiami plenumui patvirtinti. Šios grupės demonstruoja bendrą atsakomybę už produktus, kurie yra bendrų svarstymų siekiant sukurti ir parengti audito metodiką arba instrukcijas rezultatai.

ESI fondų audito bendruomenė – tai į tinklą susibūrę kolegos, kurie keičiasi geriausia patirtimi, mokosi vieni iš kitų

patirties ir tampa specialistų iš įvairių valstybių narių grupe, kurią vienija pastangos apsaugoti ES finansinius interesus ir patikinimą ESI fondų valdymą.

Kodėl šis bendradarbiavimas toks svarbus?

Komisijos audito tarnyboms labai svarbu gauti informaciją apie vietoje, valstybėse narėse ir jų regionuose patiriamus sunkumus, kad galėtų padėti juos įveikti arba numatyti. Mainai būtini norint informuoti audito bendruomenę apie metodines priemones (audito būdus ir vertinimo kriterijus, kontrolinius sąrašus ir pan.) arba įgyvendinant svarbias Komisijos iniciatyvas, pavyzdžiui:

- tolesnius veiksmus dėl svarbių ESI fondų paramos gavėjams pateiktų Supaprastinimo aukšto lygio grupės rekomendacijų audito klausimais;
- patobulintus proporcingo audito metodus, siekiant suteikti patikinimą 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu;
- koordinuojant audito institucijų ir Europos Audito Rūmų metodus – praktinį vieno bendro audito koncepcijos įgyvendinimą ir audituojamų subjektų apsaugojimą nuo nereikalingos naštos.

Pavyzdžiui, taip bendradarbiaudama 2018 m. audito bendruomenė patvirtino ir paskelbė *Sanglaudos politikos, EMFF ir FEAD auditų gerosios patirties chartiją* dėl audito ciklo ir būtinybės gerinti komunikaciją su audituojamais subjektais.

Viena darbo grupė neseniai paskelbė diskusijoms skirtą dokumentą dėl audito dokumentų ir audito sekos. Kita padeda rengti būsimus antrinės teisės aktus dėl auditų skaičiaus. Anksčiau viena darbo grupė padėjo persvarstyti Komisijos sprendimą, kuriuo nustatomos su Sąjungos finansuotomis išlaidomis susijusių finansinių pataisų, kurias reikia atlikti dėl taikytinų viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo, nustatymo gairės. Kita aiškino, kaip vykdant auditą būtų galima geriausiai atlikti valdymo patikrinimus.

Žinome, kaip svarbu atvirai dalytis audito išvadomis, siekiant užtikrinti, kad lėšų panaudojimas būtų teisėtas ir tvarkingas. Vadovaujančiosioms ir audito institucijoms patariame taikyti bendrą klaidų tipologiją, kad vadovaujančiosioms institucijoms būtų galima teikti koordinuotą grįžtamąją informaciją ir padėti gerinti patikrinimus. Jau greitai bus galima susipažinti su Komisijos 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. programavimo laikotarpių audito išvadų ataskaita, kurioje vadovaujančiosioms institucijoms bus nurodytos pasikartojančios klaidos ir pasidalyta įgyta patirtimi, gerąją praktiką bei suderintais profesiniais standartais.

Kokia pastaruoju metu įgyta Komisijos ir valstybių narių audito institucijų bendravimo patirtis buvo vertingiausia Jums?

Suteikti patikinimą tokiam dideliame finansiniame pakete kaip Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas, kuriais naudojantis pagal pasidalijamojo valdymo principą Europoje įgy-

vendinama beveik 300 su Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato fondais susijusių programų, iš tikrųjų yra sudėtinga, daug pastangų reikalaujanti, bet labai įdomi užduotis. Iš tikrųjų Regioninės ir miestų plėtros generalinis direktoratas neturi tiek daug auditorių. Pagrindiniai mūsų patikinimo teikėjai yra šimtai auditorių iš maždaug aštuoniasdešimties valstybėse narėse veikiančių audito institucijų. Man labai svarbu tinkamai kasdien bendrauti su audito institucijose dirbančiais kolegais ir užtikrinti jiems skaidrumą. Mūsų užduotis yra prižiūrėti audito darbą, apie kurį praneša mūsų audito partneriai, užtikrinti, kad būtų įgyvendinami aukšti standartai, ir parodyti, kad labai vertiname nacionalinių ir regioninių auditorių įnašą į patikinimą ir reikalavimus atitinkantį politikos įgyvendinimą. Tai reiškia, kad galime pasikliauti audito institucijomis, bet kartu išlaikome bendrąją atsakomybę už biudžeto vykdymą ir patikinimą.

Todėl vertingiausia mano patirtis yra profesiniai ryšiai su valstybėse narėse dirbančiais kolegais. Jie susiduria su be galo sudėtingais dalykais ir atlieka įspūdingą darbą sunkiomis aplinkybėmis. Bendradarbiaudami ir teikdami ekspertinę Regioninės ir miestų plėtros generalinio direktorato auditorių paramą rodome, kad Komisija nėra beveidė institucija. Mūsų darbuotojai gali padėti visų gairių, instrukcijų, aiškinamųjų pastabų, kontrolinių sąrašų ir pataisų klausimais.

Ką patartumėte audito bendruomenei, ypač atsižvelgiant į naujausius iššūkius, pavyzdžiui, susijusius su COVID-19?

Dabar Briuselyje ir valstybėse narėse dirbantiems auditoriams tenka ypatingas spaudimas. Iš mūsų norima, kad lanksčiai reaguotume į nustatytus darbo ir kelionių apribojimus ir atsižvelgtume į valstybių narių bei programų institucijų

patiriamus sunkumus. Vis dėlto negalime nepaisyti svarbiausios pareigos laikytis taisyklių ir teisės aktų. Kai tik krizė pasibaigs, arba net anksčiau, biudžeto valdymo institucija prašys patikrinimo, kad visi fondai, įskaitant Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą, buvo panaudoti pagal paskirtį ir laikantis visų taikomų teisinių įpareigojimų. Tai nėra lengva mums, bet dar sunkiau valstybių narių auditoriams, kurie yra dar arčiau įgyvendinimo vietos. Dėl būsimo finansavimo padidinimo pagal neseniai Komisijos pateiktus mūsų visuomenės ir ekonomikos atkūrimo ir gaivinimo pasiūlymus taip pat susidarys papildomas įgyvendinimo krūvis ir tikrai atsiras naujų būdingos rizikos rūšių.

Todėl aš bendruomenėje dirbantiems savo kolegoms patariu dar kartą patikrinti veiksmingumą, siekiant padėti pašalinti perteklinį reglamentavimą ir nereikalingą biurokratizmą, konsultuojant programų institucijas labai supaprastinto išlaidų apmokėjimo nustatymo klausimais. Audito bendruomenė turėtų tęsti profesionalų savo audito darbą, laikydamosi bendrų aukštų mūsų standartų, kad galėtų įkvėpti Europos piliečių ir suinteresuotųjų subjektų pasitikėjimą veiksmingu ir reikalavimus atitinkančiu fondu, skirtu ekonomikos atsigavimui ir mūsų teritorijų konvergencijai, įgyvendinimu.

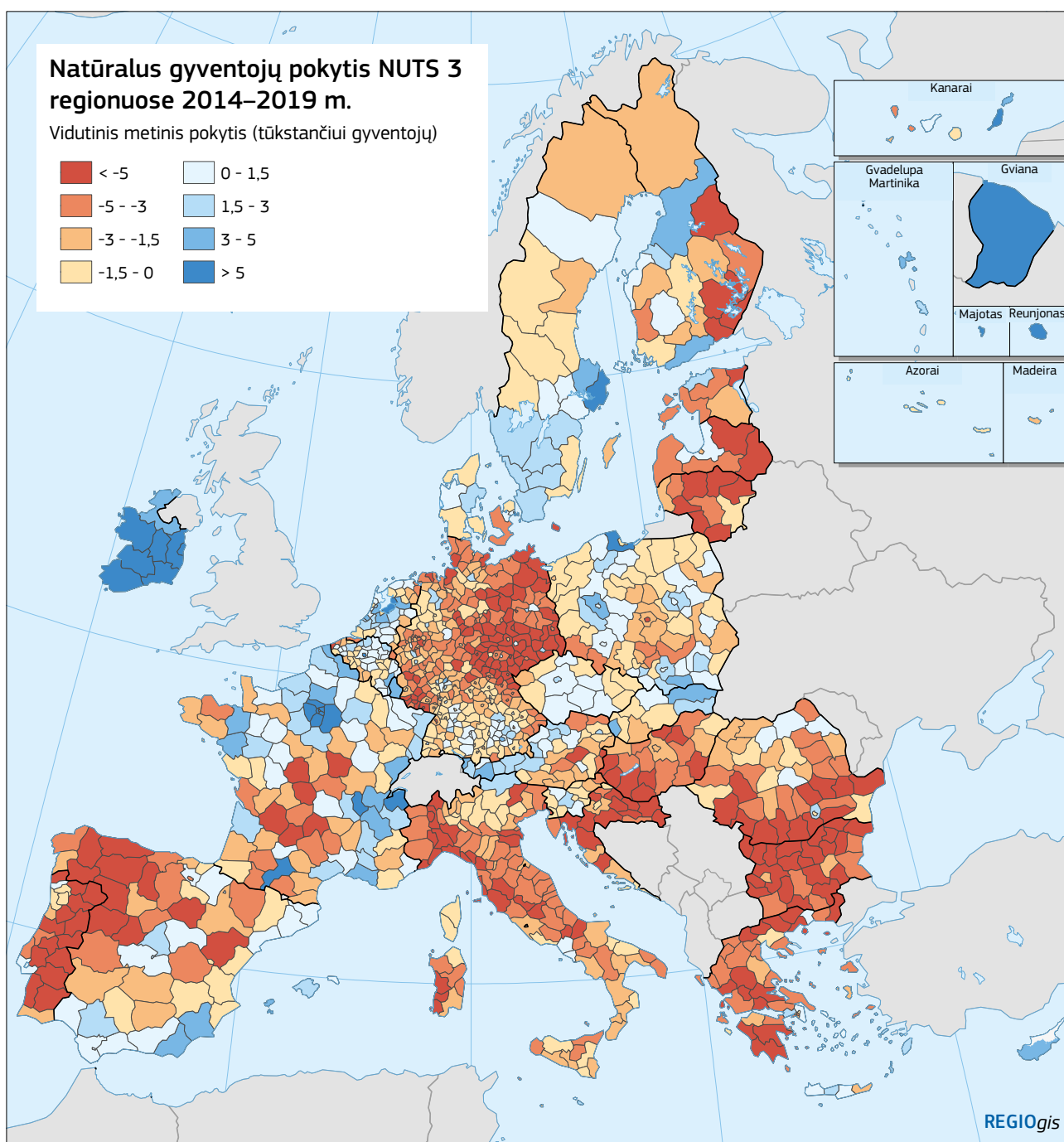
Kokie didžiausi su 2021–2027 m. laikotarpio patikinimu susiję iššūkiai?

ESI fondų audito bendruomenė turi toliau įgyvendinti aukštus patikinimo standartus, bet kartu užtikrinti kuo didesnę supaprastinimą ir proporcingumą, kad sumažėtų programų institucijoms ir paramos gavėjams tenkanti kontrolės našta. ■

Gyventojų judėjimas Europos Sąjungoje ir regionuose

Šiuose dviejuose žemėlapiuose pristatome du regionų gyventojų skaičiaus pokyčių veiksnius. Pirmasis – tai natūralus pokytis, kuris ES lygmeniu buvo neigiamas. 2014–2019 m. Europos Sąjungoje žmonių mirė 1,2 mln. daugiau nei gimė. Per tą patį penkerių metų laikotarpį trijų iš keturių regionų natūralus pokytis buvo neigiamas. Tai pirmiausia pasakytina apie kaimų regionus, kuriuose vidutinis metinis natūralus pokytis tūkstan-

čiui gyventojų buvo –2,3, palyginti su –1,2 tarpiniuose regionuose ir 1,0 miestų regionuose. Vis dėlto neigiamą natūralaus augimo rodiklį kaimų regionuose lėmė ne mažesnis gimstamumo rodiklis – kaimų regionuose jis kaip tik yra šiek tiek didesnis. Jis neigiamas todėl, kad kaimų regionuose gyvena šiek tiek vyresni žmonės ir mažiau vaisingo amžiaus moterų, palyginti su to paties amžiaus vyrais.

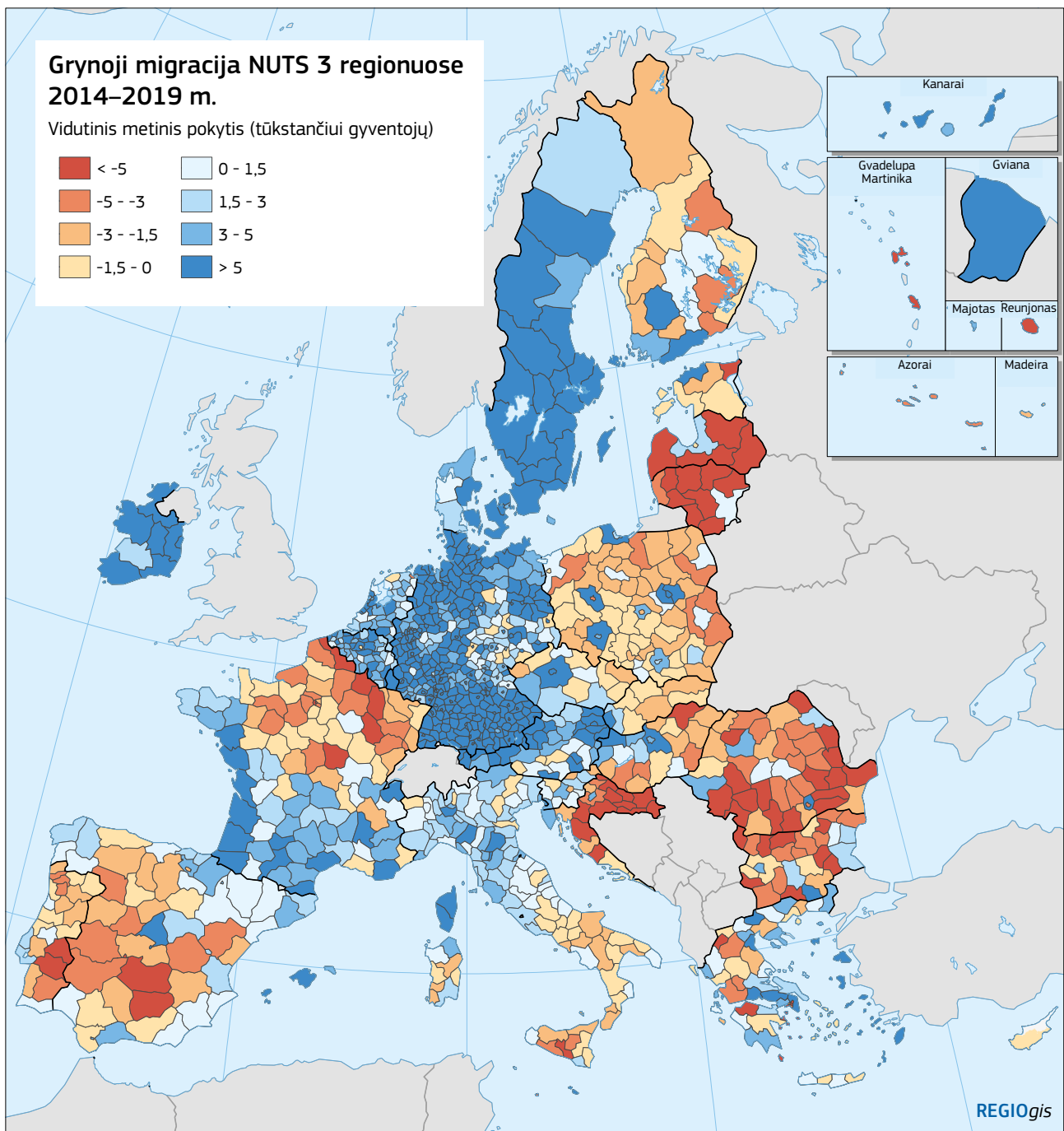

Pokytis nuo 2014 01 01 iki 2019 01 01

Šaltinis – Regioninės plėtros ir miestų politikos GD informacija, grindžiama Eurostato duomenimis (demo_r_gind3)

Grynoji migracija ES lygmeniu yra teigiamesnė. 2014–2019 m. į ES persikėlė 5 mln. žmonių daugiau nei iš jos išsikėlė. Šis skaičius apima pabėgėlius, kurie liko Europos Sąjungoje po 2016 m. krizės. Grynoji migracija regionų lygmeniu taip pat rodo judėjimą tarp regionų Europos Sąjungoje arba valstybėje narėje. Grynoji migracija, kitaip nei natūralus augimas, visų

trijų tipų regionuose yra teigiama. Didžiausia ji yra miestų regionuose, kuriuose vidutinis metinis grynosios migracijos rodiklis tūkstančiui gyventojų siekė 3,4, palyginti su 2,3 tarpiniuose regionuose ir 0,6 kaimų regionuose. Vis dėlto dviejuose iš penkių regionų daugiau žmonių išsikėlė nei atsikėlė. ■

Augimas nuo 2014 01 01 iki 2019 01 01

Šaltinis – Regioninės plėtros ir miestų politikos GD informacija, grindžiama Eurostato duomenimis (demo_r_gind3)

PROJEKTAI

VIDURIO EUROPOJE ŽALINAMOS MIESTŲ TERITORIJOS

BENDRA INVESTICIJŲ SUMA
2 391 300 EUR

ES ĮNAŠAS
2 005 050 EUR

Pagal projektą *Urban Green Belts* gyventojams ir vietos institucijoms sukurti nauji būdai bendrai valdyti žaliausias miestų erdves septyniose Vidurio Europos šalyse. Iš ERPF finansuojama iniciatyva užtikrino puikią vietos aplinką ir gyvenimo kokybę.

Parkai, miškingi plotai ir viešieji sodai yra žalieji miestų ir miestelių plaučiai. Jie teikia gyventojams erdvę atsipalaiduoti gryname ore ir didina biologinę įvairovę, gerina oro kokybę, mažina triukšmą ir didina vietovių patrauklumą.

Dešimt valdžios institucijų ir mokslinių tyrimų organizacijų septyniose Europos šalyse ieškojo naujų būdų šiems svarbiems tikslams pasiekti. Šių paieškų rezultatai – projektas *Urban Green Belts* ir Pažangiojo valdymo vadovas, su kuriuo dabar galima susipažinti projekto interneto svetainėje.

Pažangi strategija

Trejus metus partneriai bandė tris valdymo strategijas, grindžiamas pažangiosiomis technologijomis ir suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimu su viešojo sektoriaus institucijomis.

Pirmąją siekta išsiaiškinti geoinformatikos galimybes. Mokslininkai sukūrė pažangią palydovų duomenimis grindžiamą planavimo priemonę, kuria naudojantis regionų planuotojams lengviau nuspręsti, kaip naudoti žaliausias teritorijas, jas prižiūrėti ir įvertinti, ar jos yra tvarios arba pelningos.

Antrąją pirmiausia siekta įtraukti į veiklą bendruomenes. Pagal *Urban Green Belts* sudaryta apžvalga, kurioje nurodyti metodai, skatinantys vietos gyventojų kūrybiškumą, valdymo planus ir informuotumą, kad jie padėtų rūpintis juos supančiais žaliaisiais ištekliais.

Galiausiai trečiaja – bendradarbiavimu grindžiamo valdymo – strategija ieškota įvairių būdų, kaip suinteresuotieji subjektai ir vietos valdžios padaliniai galėtų bendrauti ir bendradarbiauti žaliųjų erdvių klausimais. Į ją įtrauktas vietos valdžios atstovų mokymo vadovas.

Išliekantis poveikis

Savo strategijas projekto partneriai išbandė imdamiesi kartu su vietos valdžios institucijomis parengtų aštuonių vietos bandomųjų veiksmų. Gautos įžvalgos turėjo įtakos regioniniams žaliųjų veiksmų planams, o daugelis iniciatyvų tęstos ir pasibaigus projektui.

Pavyzdžiui, viena programa, pagal kurią Vengrijos Budapešto miesto gyventojai rūpinosi 26 žaliosiomis erdvėmis, buvo išplėsta kitose miesto vietose. Pagal kitą Slovėnijos Mariboro mieste įgyvendintą programą suinteresuotųjų subjektų parengtas žaliosios miesto erdvės atnaujinimo projektas buvo įtrauktas į vietos atkūrimo planą.

Projekte dalyvavę regionai taip pat keitėsi idėjomis ir priemonėmis. Lenkijos Krokuvos miestas siekia parengti savo gyventojų vykdomos priežiūros programą. O duomenų rinkimo programėlę iš Italijos Padua miesto Kroatijos Zadaros miestas prisitaikė sau, kad galėtų plėsti savo žemės duomenis. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.interreg-central.eu/Content.Node/UGB.html>

PROJEKTAI

NEŠIOJAMASIS MEDICINOS PRIETAISAS PAPRASTINA PACIENTŲ PRIEŽIŪRĄ

BENDRA INVESTICIJŲ SUMA

4 617 460 EUR

ES ĮNAŠAS

2 308 730 EUR

Belgijos ir Nyderlandų mokslininkai sukūrė nešiojamąjį prietaisą, kuris tikroju laiku stebi pagrindinius ligoninių pacientų organizmų būklės rodiklius. Naudojantis ERPF finansavimu pagal tarpvalstybinį projektą *wearIT4health* sukurtas monitorius leidžia patogiau jaustis ligoninėse ir atlaisvina užsiėmusius slaugytojus bei gydytojus, kad jie galėtų daugiausia dėmesio skirti priežiūrai.

Mažas belaidis prietaisas gerina stebėseną ir rūpinimąsi ligoninėse esančiais pacientais, kurių nereikia nuolat prižiūrėti skubios pagalbos ir intensyviosios priežiūros skyriuose.

Ligoninėse esantys pacientai dažnai yra prijungti prie įvairiausių įrenginių, kurių kiekvienas tikrina skirtingą organizmo būklės rodiklį. Prietaisas *wearIT4health* vienu metu matuoja keturis rodiklius: širdies ritmą, prisotinimą deguonimi, kvėpavimo dažnį, kraujospūdžio svyravimus ir paviršiaus temperatūrą. Šiuos duomenis jis siunčia tiesiai į ligoninės paciento ligos istoriją.

Kadangi prietaisą galima nešioti ir jam nereikia laidų, jis yra daug patogesnis nei įprastinė stebėseną. Darbuotojams paprasta perkelti žmones iš vieno skyriaus į kitą – nereikia atjungti ir vėl prijungti laidų. Pacientai gali laisviau judėti ligoninėje, bet išlikti saugiai stebimi.

Pagalba darbuotojams

Prietaisą taip pat patogiu naudoti duomenims registruoti. Juo lengviau rinkti, registruoti ir analizuoti paciento duomenis.

Slaugytojams nebereikia visą dieną registruoti duomenų iš įvairių įrenginių, todėl jie daugiau laiko gali skirti su priežiūra ir medicina susijusioms užduotims. Gydytojai gali greitai patikrinti

nuskaitytą informaciją centriniuose duomenyse, pridėti pastabų arba pataisyti failą, kad jame išliktų tik svarbiausi duomenys.

Apdorojimo funkcijomis tvarkoma daugybė duomenų, todėl medicinos darbuotojams lengviau priimti pacientams geriausius sprendimus. Pagal nuskaitytus duomenis prietaisas apskaičiuoja išankstinio įspėjimo balą (IPB), kuriuo, jei kas nors negerai, įspėjami gydytojai. Kuriama ir dar pažangesnė prognozuojanti įspėjamoji sistema, kuri galėtų signalizuoti konkretnesnę rimtų sutrikimų, pvz., miokardo infarkto, riziką.

Komercinis bendradarbiavimas

Prietaisas *wearIT4health* suprojektuotas taip, kad derėtų su įvairių Mezo-Reino euroregiono, kuris apima dalį Belgijos, Nyderlandų ir Vokietijos, ligoninių IT sistemomis.

Regiono ligoninės ir technologijų įmonės sukūrė sistemą, o gydytojai ir slaugytojai patvirtino jos specifikacijas užtikrindami, kad ji tikrai atitiktų sveikatos priežiūros srities darbo realijas. Projekto komandą taip pat konsultavo medicinos, verslo ir teisės žinovai.

Atlikus laboratorinius testus, kuriais siekta užtikrinti prietaiso saugą ir atitiktį medicinos standartams, jis įvairiuose Mezo-Reino regiono ligoninėse buvo išbandytas su maždaug 60 pacientų.

Įsitikinę, kad prototipas parengtas, *wearIT4health* partneriai perduos technologiją įmonei, kad būtų galima atlikti galutinius patobulinimus ir pradėti komercinę gamybą. Šiuo atžvilgiu tarpvalstybinio regiono MVĮ ir technologijų perdavimo įstaigos padeda užtikrinti, kad gaminį būtų galima pateikti rinkai ir naudoti pacientų priežiūrai. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.wearit4health.com/>

PROJEKTAI

AIRIJOJE IR ŠIAURĖS AIRIJOJE DIDĖJA LYGYBĖ

BENDRA INVESTICIJŲ SUMA
1 453 220 EUR

ES ĮNAŠAS
1 235 240 EUR

Igyvendinus iš ES finansuotą taikos kūrimo projektą, moterys abiejose Airijos sienos pusėse ėmėsi vadovaujamo vaidmens savo bendruomenėse.

Ilgus metus Šiaurės Airija ir Airijos pasienio grafystės kentėjo nuo istorinio konflikto. Abiejuose regionuose suteikiant galių vietos moterims, projektu *Next Chapter* siekta panaikinti lyčių nelygybę ir prisidėti prie taikos kūrimo bei taikinimo pastangų.

Pagal projektą buvo įsteigta 10 projekto skyrių, kuriuose vietos moterys galėjo reguliariai susitikinėti. Dauguma šių skyrių veikė Šiaurės Airijoje, bet taip pat buvo atstovaujama netoli sienos esantiems Airijos miestams, pavyzdžiui, Leterkeniui ir Kavanui.

Šiuose susitikimuose kas mėnesį dalyvaudavo iš viso apie 310 įvairaus amžiaus moterų iš įvairių visuomenės grupių. Buvo rengiami tinklaveikos renginiai, kad įvairūs skyriai galėtų vieni su kitais susitikti ir pasimokyti iš apsilankiusių pranešėjų.

Kiekvienas skyriaus centras parengė po bendruomenės projektą, kuriuo siekta didinti lygybę ir užtikrinti taiką bei susitaikymą. Airijos miesto Laudo skyriaus narės atliko vietos moterų poreikių analizę ir paskelbė ataskaitą dėl jų patiriamų kliūčių. Niutonabyje bendruomenės projektas buvo įgyvendinamas užrašais ir piešiniais ant namų sienų, kuriais siekta paskatinti vietos gyventojus semtis įkvėpimo iš savo praeities, dabarties ir ateities.

Skyrių centrus nepriklausomai valdė pačios moterys: jų narės išsirinko savo pirmininkes, sekretores ir išdinininkes. Paskui, kad galėtų tęsti darbą, grupės ieškojo naujų narių ir jomis rūpinosi.

Įkvepiantis dalyvavimas

Kiekviename centre buvo rengiami mokymai, siekiant padėti jų narėms įsitraukti į viešųjų ir politinių sprendimų priėmimo procesą. Per šiuos kursus ugdyti viešo kalbėjimo ir lyderystės gebėjimai, aptartos karjeros plėtros galimybės, mokyta valdyti konfliktus ir nagrinėta kultūros įvairovė. Dalyvės taip pat mokėsi, kaip šiaurinėje ir pietinėje sienos pusėse kuriami teisės aktai.

Be to, skyrių narės galėjo dalyvauti asmeniniuose konsultuojamojo ugdymo užsiėmimuose. 167 moterims buvo surengta daugiau kaip 670 konsultuojamojo ugdymo užsiėmimų.

Be to, projektas taip pat padėjo moterims eiti į politiką ir susitikti su Airijos bei Šiaurės Airijos politikais. Daugiau kaip 80 moterų dalyvavo ekskursijose Airijos Asamblėjoje (*Dáil Éireann*) ir Šiaurės Airijos Asamblėjoje (*Stormont*)

Dabar 9 dalyvės įsitraukė į politiką, o 14 – užsitikrino paskyrimą į viešąsias, pavyzdžiui, mokyklų ir nevyriausybinių organizacijų, valdybas. Savo darbu jos taip pat didina socialinę sanglaudą ir įtrauktį. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<https://www.thenextchapter.eu/>

DARBOTVARKĖ

SPALIO 5–22 D.

Bruselis (BE)

18-oji Europos regionų ir miestų savaitė

SPALIO 12–13 D.

Bruselis (BE)

2020 m. atokiausių regionų forumas

Kartu už tvarią ateitį

TEISINIS PRANEŠIMAS

Nei Europos Komisija, nei joks Komisijos vardu veikiantis asmuo nėra atsakingas už toliau pateikiamos informacijos naudojimą.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2020

PDF – ISSN 1725-8227

KN-LR-20-002-LT-N

© Europos Sąjunga, 2020

Leidžiama atgaminti, jei nurodomas šaltinis.

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo tvarka reglamentuojama Sprendimu 2011/833/ES (OL L 330, 2011 12 14, p. 39).

Naudoti ir atgaminti nuotraukas ar kitą medžiagą, kurios autorių teisės nepriklauso ES, galima tik turint autorių teisių turėtojo leidimą.

Šis žurnalas spausdinamas anglų, bulgarų, graikų, ispanų, italų, lenkų, prancūzų, rumunų ir vokečių kalbomis naudojant perdirbtą popierių. Internetu jį galima skaityti 22 kalbomis adresu http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/information/publications/panorama-magazine/

Šio numerio turinys buvo baigtas rengti 2020 m. liepos mėn.

NUOTRAUKOS (PUSLAPIAI):

Viršelis: © Emilijos-Romanijos regionas

3 puslapis: © Europos Sąjunga

6 puslapis: © „iStock“ / „sturti“

7 puslapis: kairėje © Łódź Voivodeship; dešinėje © „iStock“ / „triloks“

8 puslapis: viršuje © „iStock“ / „mediasmedia“; apačioje © „iStock“ / „AndreyPopov“

9 puslapis: © „iStock“ / „Pgallery“

10 puslapis: © „iStock“ / „PatrikSlezak“

11 puslapis: © „Science for Environment Foundation“

13 puslapis: © Nova Gorica / Šempeteris-Vrtoiba

19 puslapis: © „iStock“ / „kjekol“

20 puslapis: © „iStock“ / „FabioFilzi“

21 puslapis: © „iStock“ / „gilaxia“

22 puslapis: viršuje © „iStock“ / „sanddebeauthel“

23 puslapis: © „iStock“ / „joannatkaczuk“

23 puslapis: © „iStock“ / „scyther5“

24 puslapis: © Europos Sąjunga / Nuno Rodrigues

25 puslapis: © Europos Sąjunga

26 puslapis: © „iStock“ / „emmedici“

27 puslapis: © „iStock“ / „gerenme“

30 puslapis: © Emilijos-Romanijos regionas

32, 33, 34 ir 35 puslapiai: © Emilijos-Romanijos regionas

36 puslapis: 01 © María Vázquez Ruiz de Ocenda; 02 © VVT

(„Transport Association of Tyrol Ltd.“); 03 © „Croatia Medfest“; 04 © Emilio Norali; 05 © Carlos López Gálvez; 06 © „Gorreana Tea Factory“; 07 © Jan Rusek

37 puslapis: 08 © projektas „TecnOlivo“; 09 © „Erasmus+ Glean“;

10 © Sobral de Monte Agrassos savivaldybė;

11 © Olga Smimova; 12 © „Medtech 4Europe“

39 puslapis: © „Eurocities“

40 puslapis: © Europos Sąjunga

44 puslapis: © „iStock“ / „RomanBabakin“

45 puslapis: © „iStock“ / „D-Keine“

46 puslapis: © „iStock“ / „izusek“

LIKITE PRISIJUNGĘ

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinmyRegion](https://www.facebook.com/EUinmyRegion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinmyRegion](https://www.youtube.com/EUinmyRegion)

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/ferreira_en
[@ElisaFerreiraEC](https://twitter.com/ElisaFerreiraEC)

Europos Sąjungos
leidinių biuras

Europos Komisija
Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas
Kommunikacijų skyrius – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieuallaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E. paštas: regio-panorama@ec.europa.eu